

Koroiset

2/2008

Koroinen
Räntämäki
Halinen
Oriketo
Metsämäki

Kansanedustajat
viihtyvät Halisissa s. 12

Koroisten puutarha
kaunistaa Suomea s. 9

Hau hau! s. 7

Kaupunkipuisto Koroisiin s. 3

pääkirjoitus

Vihervuosi 2008 koskettaa meitä kaikkia

Parhaillaan on meneillään järjestyksessä neljäs valtakunnallinen Vihervuosi, jonka suojelijana toimii tasavallan presidentti **Tarja Halonen**. Vihervuosi on avoin teemavuosi, jonka tavoitteena on saada ihmiset, yritykset ja muut yhteisöt toimimaan oman ympäristönsä hyväksi.

Vihervuosi haluaa muistuttaa vihreän ympäristön vaikutuksesta hyvinvointiin ja viihtyisyyteen, esitellä virikkeellisiä ja innostavia lähiympäristöjä, lisätä viher- ja ympäristöalan keskustelua sekä järjestää paikallisia ja maakunnallisia tapahtumia.

Vihervuoden sisältö on jaettu kolmeen teemaan: *viheralueet ja pihat*

viihtyisiksi kaikille, ympäristökasvatus elävään käyttöön sekä liiku terveemmäksi ja ulkoile.

Teemat kuvaavat hyvin viheralueiden monipuolista merkitystä. Viheralueilla on todettu olevan terveydellisiä vaikutuksia niin ihmisen henkiseen kuin fyysiselle terveydelle. Kauniisti ja laadukkaasti toteutettu viheralue on myös taloudellisesti järkevä investointi, koska hyvä asuinympäristö kohottaa kiinteistön ja asunnon arvoa. Monipuolinen koulupiha puolestaan antaa erinomaiset puitteet oppilaiden virkistytymiselle oppituntien lomassa.

Koroisten alueella monet kokevat parhaaksi asiaksi luonnonläheisyyden ja

ulkoilumahdollisuudet, joita hyödynnetään aktiivisesti. Aurajoen varilta kulkeva uusi kävelyreitti on saavuttanut suunnattoman suosion ja tuo alueelle uusia ihmisiä keskustan suunnasta ja palvelee myös muita kuin alueen asukkaita.

Viheralueiden rakentaminen on selkeästi julkinen palvelu, mutta on myös jokaisen yksittäisen ihmisen vastuulla pitää huolta siitä, että nämä julkiset varot rakennetut ja ylläpidetyt ympäristöt pysyvät siistinä ja kunnossa.

Kaupunkipuiston suunnittelussa alueella on mukana myös Aurajokiranta aina Liedon rajalle saakka. Koroisten seutu on itsekoitettusti mukana, mutta olisi oleellista sisällyttää myös Maa-

rian kirkon lähiympäristö suunnitelmaan. Kirkon vierestä alkava Ingergerdin puisto on myös erinomainen esimerkki modernista rakennetusta kaupunkipuistosta, ja sen soisi kuuluvan mukaan suunnitelmaan.

Koroiset-lehden toisessa numerossa nivoutuu yhteen kaksi osatekijää: meneillään olevan vihervuoden teemat ja Diakonia-ammattikorkeakoulun Turun toimipaikan medianomiopiskelijoiden yhteisöviestinnän kurssin tuotokset. Opiskelijat ovat työstäneet artikkeleita Koroiset-lehteen sekä vihervuositeemalla että muista alueeseen liittyvistä aiheista. Näistä opiskelijoiden artikke-

leista saamme nauttia vielä lehden seuraavissakin numeroissa.

Medianomiopiskelijat ovat opintojensa puitteissa lisäksi kouluttaneet Koroiset-lehden toimituskuntaa ja muitakin lehtityöstä kiinnostuneita. Innostuksen lisäksi toimituksella on nyt myös enemmän osaamista.

Koroiset-lehden toimituskunta toivottaa lukijoilleen hyvää kevään jatkoa ja lämmintä ja kaunista kesää.

Tapio Jokinen
vastaava toimittaja

Kulttuurihistoriaa
Linnasmäen kupeessa

”Suojaasi sulje päivät, yöt,
myös ajatukset, puheet, työt.
Ravitse sielu sanalla
ja kaikki kauna sovita,
pois pelko meistä karkota.”
Jaakko Finnon virrestä 534:5

Linnasmäen kupeessa Lustokadulla sijaitsee yksi Suomen suurimmista kansanopistoista, Turun kristillinen opisto, jolla on kohta satavuotiset perinteet.

Perinteet kumpuavat samoista juurista kuin koko kaupunginosammekin menneisyys. Koroislaisena opisto on Suomen historian ja erityisesti kirkollisen historian syntysijoilla. Historiaa tehdään nykyäänkin. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkolliskokous, ”kirkon parlamentti”, kokoontuu kahdesti vuodessa opiston tiloissa.

Oulun emerituspiispa **Olavi Rimpiläinen** piti kirkolliskokousaamuisin tärkeänä kävellä opistolta Koroisten niemelle muistuttaakseen itseään siitä, miten historiallisesti merkittävällä seudulla hän sai kokousta.

Opistolla on tiivis yhteys Maarian seurakuntaan ja kirkkoon. Opiston johtokunnassa toimi lähes 50 vuoden ajan viime vuosikymmenen merkittävimpiin kirkollisiin vaikuttajiin kuulunut rovasti, virsirunoilija ja Maarian kirkkoherra **Jaakko Haavio**. Nykyinen kirkkoherra **Heimo Rinne** jatkaa tätä perinnettä kuuluen opiston hallitukseen.

Opisto on monen ikäisten ja hyvinkin eri-ikäisten ihmisten opiskelupaikka. Suuren ryhmän muodostaa yli sata maahanmuuttajaopiskelijaa, joille opetetaan opistolla suomen kieltä ja joita valmennetaan mm. peruskoulun opintoihin. Mikä olisikaan luontevampi paikka pöntätä suomea kuin keskellä seurakuntaa, jossa kirkkoherrana on toiminut **Jaakko Finno**, **Mikael Agricolan** aikalaisia, ensimmäisten joukossa virsiä suomeksi runoillut pappismies – siis Maariasta hänkin.

Elämme vahvalla kulttuuriseudulla. Vierailu opistolla on moderni kulttuuriretki ja sukellus perinteisiin. Tervetuloa poikkeamaan!

Tapani Rantala
rehtori

aikakone

Palstalla seurataan Koroisten aluetta entisaikaan ja nyt

Halistenkosken padotut kuohut

1930-luvulla Halistenkoskella saattoi kesäaikaan nähdä niin sanotun Halisten juovan. Juova oli muutaman metrin levyinen väylä, johon koskella toimivan myllyn turbiinien vesi johdettiin. Turbiineihin otettiin vesi padon yläpuolelta. Kylän pojat kalastivat juovasta haavien kanssa särkiä ja ahvenia. Keväisin vieresä kulkeva silta purettiin jäidenlähdön ja tulvan alta pois ja kaupunkiin kuljettiin asioille Maarian kirkon kautta. Puien sillan purkaminen oli kylän miesten tehtävä. Kuvassa pääsy kielletty -kyltti kertoo yksityisalueesta. Lähes samalla paikalla on nykyisin taulu, joka varoittaa patoaltaan virtauksesta.

Halistenkoskea on aikojen saatossa padottu ihmisten tarpeisiin. Kosken ensimmäinen mylly jauhoi jo vuonna 1352. Myllykausi päättyi myllyn palloon vuonna 1942. Myllytoiminnasta muistona on myllärintalo, jossa toimii nykyään Aurajoen opastuskeskus.

Nykyisin koski on padottu korkeammalle, maisemassa tunnistettava valkea talo on vesilaitoksen vanha rakennus. Myös tiilitalo kuuluu nykyiseen vesilaitokseen. Vielä 1930-luvulla ja myöhemminkin padon päällä tiedetään olleen leipäkivi, jolta lapset kävivät uimassa. Ensin uitiin rannalta kivelle ja sieltä koskelle. Leipäkivi on hävinnyt kenties ruoppauksen yhteydessä, kuten kuvista päätellen paljon muutakin. Nykyään koskessa ei voi lietteen ja virtauksen vuoksi uida. Tänä päivänä Halistenkoski on kalastajien ja melojien suosiossa.

Juttua varten haastateltiin Halisissa asuvaa **Pirjo Rantia**.

Lotta Numminen

Löytyykö kokoelmistasi kuvia menneiden aikojen Koroisista? Mielenkiintoinen muutos voi tapahtua muutamassa vuodessa, siinä on jo kuvan ja tarinan paikka. Ota yhteyttä toimitukseen toimitus@koroinen.fi tai 050 572 2530.

1930-luku

Heikki Rantti Kotikirkko

2008

Lotta Numminen

Koroiset

Ilmestyy

Neljä numeroa vuodessa:
vuonna 2008 viikoilla 4, 17, 35 ja 48

Jakelu

6500 kpl
Jaetaan kotitalouksiin ja yrityksiin seuraavissa Turun kaupunginosissa: Koroinen, Rääntämäki, Halinen, Oriketo, Metsämäki

Julkaisijat

Halinen-Rääntämäki -seura,
Halisten omakotiyhdistys, Hamaron
pienkiinteistöomistajain yhdistys ry,
Maarian seurakunnan Itä-Maarian
alueneuvosto, Turun kristillinen opisto

Vastaava toimittaja

Tapio Jokinen, puh. 050 572 2530,
sähköposti: jokinen.tapio@netti.fi

Toimituskunta

Ann-Christine Antell, Tytti Issakainen,
Tapio Jokinen, Tuuli Kastemaa,
Sini Keski-Korsu, Eija Leino,
Timo Leinonen, Hanna Nurmi,
Dmitri Ovtchinnikov, Janne Pelttonen

Toimitus

toimitus@koroinen.fi

Kansikuva

Linnasmäen sinivuokkoja,
Dmitri Ovtchinnikov

Ulkoasu

Janne Pelttonen

Painopaikka

Finepress Oy, Turku

Ilmoitusmyynti

Tapio Jokinen, puh. 050 572 2530,
sähköposti: jokinen.tapio@netti.fi
Ilmoitustilaa on myös myytävänä
Koroisten internetsivuille
www.koroinen.fi

Ilmoitusaineistot

Valmis ilmoitusaineisto pdf-muodossa
osoitteeseen ilmoitukset@koroinen.fi
viimeistään 2 viikkoa ennen lehden
julkaisuviikkoa

Ilmoituksen suunnittelu
ja tekstiladonta

0,10 e/pmm, aineisto osoitteeseen
ilmoitukset@koroinen.fi viimeistään
2 viikkoa ennen lehden julkaisuviikkoa

Maksuliikenne

Liedon Osuuspankki 471330-230411

Lehden vastuu

Ilmoituksen julkaisemisesta sat-
tuneesta virheestä lehden suurin
vastuu rajoittuu ilmoituksen hinnan
korvaamiseen. Lehti ei vastaa
virheestä, joka aiheutuu esim.
puutteellisesta tai virheellisestä
ilmoitusaineistosta, puhelinvälityk-
sessä tapahtuneesta väärinkäsi-
tyksestä tai epäselvästä käsikirjoit-
uksesta.

Ilmoitushinnat

koko sivu	2310 e
puoli sivua vaaka	1150 e
puoli sivua pysty	1150 e
1/4 sivua	684 e
1/8 sivua	331 e
1/16 sivua	155 e
1/32 sivua	78 e

Alennukset

Vuosialennus 20% (neljä lehteä/vuosi)

joutsen-
merkki
tähän!

www.koroinen.fi

Kansallinen kaupunkipuisto TURUN SYNTYSIJOILLA

Koroinen on kansallisen kaupunkihistoriamme tärkeimpiä paikkoja. Myös jokiristeyksen kirkkoseudut ovat olennainen luku Suomen ensimmäisen pääkaupungin kehityshistoriassa. Turku syntyi Kaarinan ja Maarian (Räntämäen) mahtipitäjien keskusten väliin, paikkaan jonne oli helppo tulla kaupolle, alueelle jossa oli hyvä asua.

Aurajoen ja Vähäjoen vuosisatainen kulttuurikeskittyminen kertoo jo pelkällä olemassaolollaan siitä, että olemme kotiseutumme historiallisella ydinalueella. Alueen kehittyminen pelkkänä risteys- ja työpaikka-alueena tosin on osoittanut, ettei paikan merkitys ole kaikille itsestään selvä. Kansallinen kaupunkipuisto yrittää osaltaan auttaa näkemään tuon miljöön arvon.

Mutta miksi sitten osa alueesta ei ole mukana kansallisen kaupunkipuiston rajauserhdotuksessa? Hyvä kysymys ansaitsee vastauksen, joka toivottavasti auttaa ymmärtämään myös muiden, toisaalla olevien alueiden rajaamista suunnitteluvaiheessa ulkopuolelle.

Kansallinen kaupunkipuisto voidaan perustaa sellaisille alueille, joissa maankäyttö ja käytön suunnitelmat sopivat kaupunkipuiston ideaan. Toisin sanoen kansalliseksi kaupunkipuistoksi anotun alueen kaavoituksen pitää tukea alueen arvojen mukaista käyttöä ja kehittämistä (Maankäyttö- ja rakennuslaki 68 §). Tämä

tarkoittaa sitä, että ennen kuin status voidaan myöntää, pitää olla ympäristöasiat kunnossa tai ympäristöhaittojen poistamiselle suunnitelmat valmiina. Kaupunkipuiston status on siten valtakunnallinen kunniamaininta hyvin hoidetusta ympäristöstä ja esimerkillisestä maankäyttöpolitiikasta.

Tämä selittää sen miksi arvokkaat alueet, joidenka suunnitelmat ovat kesken ja joidenka ympäristö tulee todennäköisesti merkittävästi muuttumaan, jäävät kaupunkipuiston ulkopuolelle. Vaikutuksiltaan mittavaan uudisrakentamiseen liittyvä arvomiljöössä aina epäonnistumisen mahdollisuus.

Kansallisen kaupunkipuiston tarkoitus on ylläpitää olemassa olevia ekologisia ja kulttuurimaisemallisia verkostoja. Ihanteellista on, että puiston rajapinoilla otetaan huomioon liittyminen arvokkaaseen konseptiin ja mahdollistetaan alueiden käytön ja kehittämisen kautta kansallisen kaupunkipuiston laajeneminen tai ainakin hyvän ympäristön toteuttaminen. Puiston laajennusoptio on signaali, joka osoittaa, että optioalue on osa valtakunnallisesti huomattavaa arvoketjua, mutta ketju on vaarassa menettää yhden helmistään.

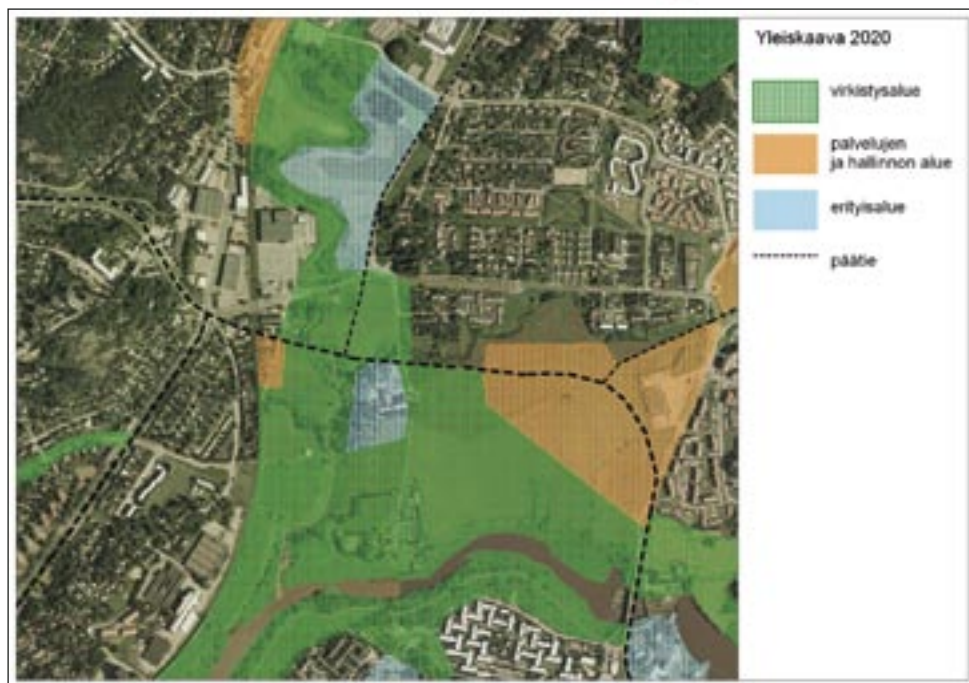
Maarian kirkon ympäristö on kaupunkipuistosuunnitelmissa tällainen laajennusoptio, riskivähykkeellä oleva huomattava lisäarvo, jonka mukaan tuleminen on riippuvainen alu-

een kehittämisestä (samaa tapaan kuin Telakkarannan alue tai Kakola). Jos mahdollinen Halistenväylä toteutetaan ympäristöarvoja kunnioittaen ja arvokas kirkkomiljöö ei jää eristykseen Aurajokilaakson kulttuurimaisemasta, alue voidaan ottaa mukaan kaupunkipuistoon.

Mikäli tiehanke toteutuu, voi se parhaimmillaan jopa parantaa Maarian kirkon lähiympäristöä viemällä häiritsevä läpikulkuliikenne etäämmälle pyhästä maisemasta. Se, miten tie vaikuttaisi Koroisten peltoalueen maisemaan, onkin jo toinen kysymys ja hyvin paljon riippuvainen linjan suunnasta, mutta joka tapauksessa alueen maisemalliset arvot ja vaativat maaperäolosuhteet edellyttävät hyvin huolellista suunnittelua.

Maarian kirkon ja Koroisten alueella puiston rajaamistyötä ei niinkään haittaa mahdollinen tiehanke itsessään, vaan se että hankkeen toteutumisesta, ympäristövaikutuksista tai aikataulusta ei ole selvyttä. Epäselvän tilanteen vuoksi kaupunkipuistorajaus on tehty suurpiirteisyyttä osoittaen suoraviivaisesti sähköasemalta Halisten sillan tuntumaan jättäen rajauksen pohjoispuolen odottelemaan päätöksiä alueen tulevaisuudesta.

Samuli Saarinen
tutkija
Turun kaupunki,
ympäristö- ja kaavoitusvirasto

Kaavamerkinnot antavat kehukset kaupunkipuiston rajaamiselle. Kuvassa on ote Turun yleiskaava 2020:sta vuodelta 2001. Virkistysalueet muodostavat puistorajauksen ytimen, palvelun ja hallinnon alueet eivät pääsääntöisesti tule kysymykseen, elleivät ne muodosta merkittäviä maisemakokonaisuuksia. Yleiskaavan tielinjavaraus jättää Maarian kirkon ympäristöineen kansallisen kaupunkipuiston laajennusoptioksi. Alueen maisemallisten yhteyksien tulevaisuus riippuu siitä toteutuuko tielinjavaraus ja miten se toteutuu.

Kansallista kaupunkipuistoa rajatessa Koroisten peltojen kohdalla jouduttiin tekemään yleiskaavaa noudatteleva, maisemarakenteeseen huonosti sopiva linjaus, jossa pellon pohjoisosaa on jäänyt rajauksen ulkopuolelle. Yleiskaavassa pellon pohjoisosaa on varattu kaupallisia toimintoja, hallintoa ja mahdollista Halistenväylää varten. Pitkä suora viiva osoittaa, että rajausta ei ole voitu viimeistellä. Alueen suunnitelmien täsmentyessä tarkistetaan myös puistorajaus.

Vaasan hallinto-oikeus teki katselmuksen polttolaitokselle

Lounais-Suomen ympäristökeskus teki marraskuussa 2006 merkittävän päätöksen evätesään Orikedon mälle rakennettavaksi aiotun uuden polttolaitoksen ympäristöluvan. Luvan hakija Turun maakaasu- ja energiatuotanto Oy valitti päätöksestä Vaasan hallinto-oikeudelle. Myös alueen asukkaat valittivat asiasta, jotta heillä säilyisi mahdollisuus antaa vastineita ja osallistua hal-

linto-oikeuden käsittelyyn.

Vaasan hallinto-oikeus järjesti 6.3.2008 kuulemistilaisuuden Turussa ja katselmuksen Orikedon polttolaitokselle sekä lämpölaitokselle. Kuulemistilaisuuteen oli kutsuttu kattavasti kaikki osapuolet. Viestimiä kuulemistilaisuus ei jostain syystä kiinnostanut. Paikalla oli vain yksi toimittaja.

Katselmus alkoi Puutarhakadulla ns. Sammon auditoriossa

ja siellä kuultiin eri osapuolien puheenvuorot. Turun seudun maakaasu ja energiatuotannon polttolaitosta koskevassa esityksissä ei ilmennyt mitään uutta tietoa. Turku Energian esityksessä kerrottiin uusista aiotuista toimenpiteistä mm. melun vähentämiseksi. Asukkaiden puolesta puheenvuoron pitivät diplomi-insinööri Pekka Koivisto, varatuomari Tapio Jokinen sekä professori Pentti Huovinen.

Melurajat voimassa myös virkistysalueilla

Pekka Koivisto otti esille meluasiat. Lähin asunto sijaitsee 140 metrin päässä laitoksista. Melumittauksen mukaan asutuksen pihassa mitatut meluarvot ovat sallittua selvästi korkeampia. Polttolaitoksen tontti sijaitsee lisäksi keskellä virkistysaluetta, joka on määritelty jo 20 vuotta sitten tehdyssä asemakaavassa. Polttolaitokselle ei kuitenkaan ole määritelty suoja-alueita, vaikka alueella kulkee seutukaavan

mukaan pääviherreitti. Vieressä sijaitsee myös rakennettu ja valaistu lähivirkistysalue. Lähimpään rakennettuun ulkoilureittiin on etäisyyttä vain 34 metriä. Koivisto huomautti, ettei ulkoilualueita ole otettu lainkaan huomioon meluhaittoja arvioitaessa, vaikka niiden osalta on selvät määräykset.

Suojavyöhykkeet polttolaitoksille

Tapio Jokinen kertoi hallinto-oikeuden jäsenille Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksestä koskien Seinäjoen keskussairaalan lämpölaitoksen laajennusta. Korkein hallinto-oikeus oli ottanut kannan, jonka mukaan lämpölaitosta ei voida sijoittaa suunniteltuun paikkaan. Lämpölaitos on liian lähellä herkkiä alueita, joiksi määritellään erityisesti asuin-, suojelu-, virkistys- ja palvelualueet. Tällä KHO:n linjauksella saattaa olla merkittävä vaikutus myös uuden polttolaitoksen ympäristöluvan hylkäämisestä tehtyjen valitusten

käsittelyssä. Onhan Orikedon polttolaitos aivan asutuksen ja virkistysalueen keskellä.

Kaupungilla aikeita lisätä päästöjä

Pentti Huovinen kertoi kokeimuksistaan ja tuntemuksistaan asukkaana tilanteesta, jossa kaupunki on kaavoittaessaan aluetta luvannut, etteivät polttolaitoksen päästöt lisäänty. Uuden polttolaitoksen myötä ilmapäästöjen sekä poltto-kuonan absoluuttinen määrä lisääntyisi merkittävästi. Huovinen kertoi myös Iso-Britannian ekologisen lääketieteen yhdistyksen tieteellisestä raportista koskien jätteenpoltoa. Hän oli pettynyt siitä, että kaupunki ei toiminnassaan ole pitänyt huolta asukkaitensa terveydestä vaan on aikeissa laajentaa terveyden vaarantavaa sekajätteen polttoa.

Vuorensyrjäkadun näkymä mietityttää

Sammon auditoriosta Vaasan hallinto-oikeuden jäsenet

ja kuulemiseen osallistuneet siirtyivät polttolaitokselle, jossa haisteltiin jätekuilun löyhkää ja seurattiin kuorma-autorallia. Biopolttolaitokselle siirryttäessä todettiin konkreettisesti piipusta tulevan pirsarointi, josta valituksissa oli mainittu.

Vuorensyrjäkadulta katsottaessa molemmat laitokset ovat käytännöllisesti katsoen aivan asutuksen vieressä, ja sieltä oikeuden jäsenet saivat hyvän kuvan tilanteesta. Laitosten melu ja kuorma-auton ralli kuuluivat, näkyivät ja tuntuivat kuin olisivat olleet käsivarren etäisyydellä. Liikenne tulisi kolminkertaistumaan, jos uudelle polttolaitokselle annettaisiin ympäristöluva.

Oikeuden jäsenet saivat läsnäolijoiden arvioiden mukaan runsaat viisi tuntia kestäneen katselmuksen aikana hyvän kuvan tilanteesta erityisesti asukkaiden näkökulmasta.

Pentti Huovinen

Vaasan hallinto-oikeus tutustui Orikedon polttolaitokseen paikan päällä.

Kalmin jalanjäljillä

Maarian kirkkoherra, luonnontutkija Pietari Kalm 1716–1779.

Maarian kirkon seutu on Suomen vanhinta historiallista kulttuurimaisemaa. Se sisältää monelle tutun Koroisten ristin alueen Aurajoen ja Vähäjoen yhtymäkohdassa. Varsinainen kirkon ja pappilan ympäristö on jo oudompaa, johtuen myös siitä, että vanha puutarha on hävitetty ja sitä peittää laajat nurmikat. Nyt on käynnistetty suunnitelma ”herättää henkiin” se kulttuuritieto, joka kätkeytyy Wanhan Pappilan pihapiiriin.

Itä-Maarian aluetoimikunta on perustanut työryhmän, jonka tehtävänä on valmistaa kohteesta opasvihkonen ja työstää tarvittavat opasteet. Kesän kynnyksellä, tai ainakin syksyyn mennessä, julkaistaan asiaan kuuluva historia. Lopputulosta voi odottaa mielenkiinnolla, onhan seurakunnan kirkkoherroina ollut vuosisatojen aikana monia kuuluisia miehiä. Yksi heistä oli **Pehr (Pietari) Kalm**, joka eli vuosina 1716–1779.

Kalm oli luonnontutkija, joka syntyi Ångermanlandissa, minne vanhemmat olivat paenneet isonvihan aikana. Kalm valmistui ylioppilaaksi Vaasan lukiosta 1735 ja tuli Turkuun, jossa tunnettu mesenaatti ja vapaaherra **Bjelke** otti nuoren teologin suojelukseensa. Bjelken kustannuksella Kalm teki laajan luonnontieteellisen matkan Karjalaan ja Keski-Ruotsiin, jossa hän tutustui **Carl von Linnéhen**. Nyt matkat

suuntautuivat entistä kauemaksi, aina Ukrainaankin saakka. Kalm laati matkojen tuloksena Venäjän kasviston.

Vuonna 1745 hänet valittiin Ruotsin tiedeakatemian jäseneksi ja vuonna 1747 hänet nimitettiin Turun yliopiston ensimmäiseksi ekonomin ja luonnonhistorian dosentiksi. Tähän tehtävään hän ei kuitenkaan ryhtynyt heti, vaan hän lähti Linnén suunnittelemaalle kuuluisalle tutkimusmatkalle Pohjois-Amerikkaan. Tarkoituksena oli löytää uusia kasvilajikkeita ja tuoda hyödyllisiä talouskasveja Ruotsiin.

Keski- ja Etelä-Ruotsi 6.2.2008 oli Pappilan Tallissa mielenkiintoinen kasvitieteellinen ilta, jossa ylipuutarhuri **Arno Kasvi** värikkäästi ja monin diakuvin kertoi näistä Kalmin tuomista kasveista. Siinä vilahdivat niin karviaiset kuin villiviinit, mulperipuut ja orapihlajat. Kuvien perusteella myös Kuusiston linnan rauni-

Ylipuutarhuri Arno Kasvi ja Jarmo Suomala keskustelivat Pietari Kalmin puutarhat -illassa Maarian Pappilan Tallissa.

ot kukoistivat kesäisin jalokiu-runkannusten väriiloistossa. Kalmin historia liittyy myös Hirvensalossa olevaan Sipsaloon, jonne Kalm varasi hyötykasvien puutarhan, kuitenkin huonolla menestyksellä, sillä maa oli liian hapanta.

Vuonna 1763 Pehr Kalm sai Maarian kirkkoherran viran. Hän kohdisti tarmonsaa myös pappilan puutarhaan. 1770-luvulla valmistui hieno puutarha, jonka tarina kerrotaan uudessa tulevassa Maarian pappilan historiakirjassa.

Kirja sisältää myös tarkat tiedot 1700-luvun tyyppillisistä kasveista sekä kertoo kuvin ja piirroksin myös puutarhan myöhemmät vaiheet.

Jarmo Suomala

MONIPUOLINEN LAATUVALIKOIMA

PIKKUHERKUISTA REILUIHIN RUOKA-ANNOKSIIN!

- VEIKKAUS
- OLUTTA MUKAAN JOKA PÄIVÄ
- MYÖS KALASTUSLUVAT MEILTÄ!

TERVETULOA!

Aukioloajat: Ma–pe 8–22, la 10–22, su 11–22

GRILLI JA ELINTARVIKEKIOSKI
HALISTUPA
Emmauksenkatu 1, p. (02) 253 9564

Miksi tuhlaaisit kallista aikaasi,
Tule Orikedolle!

Meiltä asennusvalmiit kalustekokonaisuudet jopa samaksi päiväksi!

www.orkedonkeittiotukku.com

MA-PE 9-18, LA 10-14

Autokatu 15, 20380 Turku

p. (02) 8800 160

ORIKEDON
KEITTIÖTUKKU

SAROKAS
Taito • Palvelu • Asiantuntemus

TERASSIN TEKOON:

28x95, pk, vs	110 m
28x120, pk, rusk., uritettu	195 m
28x145, lehtikuusi	395 m

Kuumasinkityt
PYLVÄS-KÄRJET alk.

295 kpl

TERASSIEN KUNNOSTUKSEEN:

TIKKURILA UUTUUS!

VALTTI PUUVAHA ulkokäyttöön
hunaja ja saksanpähkinä

3500 3 l (11,67 €/l)

VALTTI PUUÖLJY,
ruskea

5900 9 l (6,56 €/l)

VALTTI COLOR,
kirkas

2700 2,7 l (10,00 €/l)

LAMINAATIT

kl 31, pähkinä, tammi,
pyökki ja vaahtera alk.

690 m²

PARKETIT

tammi

2490 m²

Merbau

2900 m²

AITA-LAUTA
200 kpl

Pohjamaalattu, valk.
ULKO-VERHOUS-PANEELI
20x120
1050 m²
(1,15 € / m)

iki
Iki-Pilari
SÄHKÖ-KIUAS
6 kW **795** €

HELO
Helo Pikku Tonttu 6,
SÄHKÖ-KIUAS
6 kW,
3-16 m³ saunoihin
1290 €

Koreilua kasveilla

Narsissit odottavat istutusta turkulaisen puutarhaharrastajan **Hanna Nurmen** eteises-
sä. Kevään merkkejä ei kuitenkaan vielä ole näkyvissä, vaikka aurinko lämmittääkin mukavasti vuoden 2007 pihakilpailun voittajan pihaa.

Hanna Nurmi on omien sanojensa mukaan aina ollut innostunut kasveista.

– Olen koko elämäni ollut kiinnostunut kasveista, mutta oman talon myötä puutarhan hoito alkoi kiinnostaa entistä enemmän. Mihinkään puutarhaseuraan en kuitenkaan kuulu vaan harrastelen itsekseni.

Nurmi työskentelee opettajana ja kesä kuluukin puutarhaa laittaessa. Muina vuoden-aikoina puutarhaa laitetaan oman jaksamisen ja vapaa-ajan mukaan.

– Syksyisin istutan myös paljon uusia kasveja, joita ostan esimerkiksi alennusmyynneistä.

Nurmen mukaan puutarhaharrastus nielee rahaa, mutta hän ei kuitenkaan pidä harrastustaan kalliina.

– Kyllä puutarhan pito halvemmaksi tulee kuin esimerkiksi golfin peluu.

Perusasiat kuntoon

Kauniin puutarhan saaminen ei ole vaikeaa, jos ottaa huomioon pihan edellytykset

sekä kiinteät rakenteet.

– On muistettava, että eri kasvilajeilla on erilaiset kasvuympäristöt. Kaikki kasvit eivät sovellu joka pihaan. Itse tein alussa sen virheen, että istutin kasveja minne sattuu.

Turha hätäily ei myöskään ole hyvästä. On tärkeää katsoa ja odottaa mitkä kasvit lähtevät kasvamaan keväällä.

– Kasveja kannattaa myös siirtää paikasta toiseen, jos näyttää siltä etteivät ne menesty alkuperäisessä paikassaan.

Rikkaruohot Nurmi kehottaa kitkemään kunnolla jo ennen varsinaista istutuskautta.

– Jos rikkaruohot kitkee kerralla jo alkukevästä, niistä ei tarvitse myöhemmin kantaa niin paljon huolta.

Käytännönläheisyys leimaa suomalaista puutarhakulttuuria

Nurmi on kierrellyt myös ulkomailla katsomassa pihvoja ja puutarhoja.

– Esimerkiksi Hollannissa ja muualla Keski-Euroopassa puutarhaan kiinnitetään enemmän huomiota kuin Suomessa. Suomessa puutarhat täyttyvät usein enimmäkseen hyötykasveista eikä esteti-

Maija Salmi

Suomalaiset puutarhalehdet ovat vasta viime vuosina alkaneet huomioida puutarhan esteettisen ulottuvuuden.

kaa oteta huomioon.

Nurmen mielestä puutarha onkin ennen kaikkea silmän ilo ja toivoisikin, että myös Suomessa puutarhoihin panostettaisiin enemmän.

– Suomalaisissa puutarhalehdissäkin käsitellään usein enimmäkseen hyötykasveja, vaikka parannusta onkin tapahtunut. Itse olen sitä mieltä, että ruokaa saa kaupastakin eikä sitä tarvitse välttämättä omalla pihalla kasvattaa. Toki esimerkiksi

Hanna Nurmen vinkit kevätpuutarhurille

1. Kitke rikkaruohot kunnolla jo pienenä.
2. Levitä puhdasta säkki- tai kompostimultaa kasvien päälle.
3. Seuraa kasvien kasvamista ja kerää kuolleet kasvit pois.

Maija Salmi

Hanna Nurmi on muotoillut itse pihassa kasvavat tuijat.

kirsikkapuut ovat myös esteettisesti kauniita.

Nurmi saakin ideoita puutarhaansa usein esimerkiksi englantilaisista puutarhaleh-

distä sekä puutarhan hoitoa käsittelevistä kirjoista.

– Pidän kaikista kasveista ja kokeilen mielelläni uusia juttuja. Vakiovieraana puutar-

hassani ovat kuitenkin sini- ja valkokukkaiset.

Maija Salmi

Hanna Nurmi

Kesällä Hannan ja Veikon pihaa värittävät monet erilaiset kasvit.

Jäteasemat palvelevat rakentajaa ja remontoijaa

Topinojan jätekeskus, Turku

Pitkäsaarenkuja 7, ☎ 020 728 2130 • avoinna ma–pe 6.30–21

Touko–syyskuussa jäteasemat ovat auki myös kuukauden ensimmäisenä lauantaina klo 9–14.

Jätteiden lajittelulla saat säästöä jätemaksuihin

Pienasiakkaiden peräkärry- ja pakettiautokuormat:

- sekalainen rakennusjäte 20 €/m³, seka- ja kaatopaikkajäte 17 €/m³, 1 jätessäkki tai pieni huonekalu 5 €, 3 säkkiä tai suuri huonekalu 10 €
- energijäte (esim. pakkausmuovit, styroksi, tekstiilit): 15 €/m³
- puujäte (pintakäsitelty ja pinnoitettu puu, puupohjaiset levyt): 5 €/m³
- puitteelliset ikkunat 2 € / ruutu • wc-istuimet 10 € kpl, posliiniset lavuaarit 5 € kpl
- lehdet ja muut haravointijätteet: 1 €/200 litraa.

Kotitalouksilta otetaan maksutta vastaan lajitellut peräkärrykuormat:

- ongelmajätteitä (esim. maaleja, öljyä, akkuja)
- sähkö- ja elektroniikkaromua (esim. tietokoneet, televisiot, kylmälaitteet)
- puhdasta puuta (esim. laudat ja kuormalavat) • kyllästettyä puuta (< 1 m³)
- tasolasia ilman puitteita • betonimurskaa, tiili- ja kaakelijätettä
- metalliromua, paperia, kartonkia, keräyslasia
- risuja (myös orapihlaja) ja puhdasta maa-ainesta.

TURUN SEUDUN
JÄTEHUOLTO

Kodin ongelmajätteet myös Yrjö-autoon!

Ongelmajäteauto Yrjö kiertää Halisilla ja Röntämäessä keskiviikkona 11.6.

Yrjö vastaanottaa muun muassa akkuja, maaleja ja öljyä. Yrjö ei voi vastaanottaa sähkö- ja elektroniikkaromua.

Aikataulut: www.tsj.fi ja kotiin jaetusta Entisestä Enemmän -lehdessä sekä jäte-neuvonnasta 0200 47470 (arkisin 9–16, ppm).

www.tsj.fi

LOPETA UNEKSIMINEN. TÄYSIN UUSI LAND ROVER FREELANDER 2.

★★★★★
TM-TESTIVOITAJA 1/08
Paras maantiellä.
Paras maastossa.
Paras kaupungissa.

Uusi Freelander 2 • 2.2 TD4 diesel • 3.2 i6 bensiini • 3 vuoden takuu

Inchcape
Turun autotalo

Orikedonkatu 12, Turku, puh. 0207 704 400
Ma 9-20, ti-pe 9-18, la 10-14

TAPETIT • MAALIT • KAAKELIT • TYÖVÄLINEET PARKETIT • LAMINAATIT • MUOVIMATOT

SATA-VÄRIN UUSI SUURMYYMÄLÄ HAKAKATU 13

MAHTAVIA TARJOUKSIA LAATUTUOTTEISTA

SATA-VÄRI

HAKAKATU 13, TURKU Puh. 274 2111 • Ark. 7–18, la 10–14

www.sata-vari.fi

Myllärintupa odottaa kevättä

Aurinkoinen kahvihetki Myllärintuvan pihalla.

Halistenkosken partaalla sijaitseva vanha Myllärintalo on vehreä keidas kaupunkialueen kupeessa. Aikoinaan talo oli nimensä mukaisesti osa kosken molemmille rannoille levittäytynyttä myllykokonaisuutta. Vesivoimaa on hyödynnetty Halisissa ainakin 1300-luvulta lähtien ja laajimmillaan myllytoiminta oli 1900-luvun alkupuolella. Sitten toiminta hiipui ja alueen rakennukset hävisivät lukuun ottamatta 1830-luvulla rakennettua hirsistä Myllärintaloa ja sen vieressä sijaitsevaa samanikäistä kivikellaria.

Nyttemmin Myllärintalossa on toiminut melkein kymmenisen vuotta Aurajoen opastuskeskus, joka tarjoaa jokivirkistystä ja Aurajoki-tietoa kaikille kiinnostuneille. Talosta voi esimerkiksi ostaa kalastuslupia ja vuokrata kanootteja. Aloittelijaa myös neuvotaan ink-karimelonnan alkeisiin. Ohikulkija voi poiketa myös pelkästään kahville nauttimaan kotileivonnaisista ja pihapiirin rauhallisesta idyllistä. Myllärintalolla on tarjolla myös erilaisia vaihtuvia näyttelyjä ja ympäristöaiheista luettavaa riittää myös kotiintuomisiksi.

Opastuskeskuksen suojissa sijaitse-

vat myös Aurajokisäätiön ja Lounais-Suomen Kalastusalueen toimistot. Molemmat toimijatahot tekevät yleishyödyllistä työtä muun muassa Aurajoen hyväksi. Aurajokisäätiön toimintajatkusena on tukea ja edistää Aurajoen kulttuurimaisen suojelua ja hoitoa, jokeen liittyvää tutkimustoimintaa, veden laadun parantamiseen tähtääviä toimia, joen kala- ja raputaloutta, virkistyskäyttöä sekä perinteisiä jokivarren elinkeinoja. Toiminnan tavoitteena on ekologisesti terve sekä maisemallisesti ja virkistyksestä arvokas Aurajoki. Työtä tehdään paljolti hankkeiden muodossa ulkopuolisen rahoituksen turvin ja yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.

Vesien suojeluasioiden ja tutkimuksen vastapainona on mukavaa myös virkistäytyä jokimaisemissa. Myllärintalolla on kokoontunut Turun päivän ja joulutapahtumien merkeissä jo

Myllärintuvalla voi vuokrata kanootteja Aurajoella melomiseen.

useana vuonna ja joella on järjestetty erilaisia isompia ja pienempiä melontaretkiä. Tulevana kesänä melotaan Aurajoella muun muassa kevään kaupunkimelonnan ja tunnelmallisen yömelonnan merkeissä. Pisin jokiretki on kaksipäiväinen Aurajokimelonta kesäkuussa. Tuolloin tehdään matkaa joen yläjuoksulta Pöytyältä saakka Turkuun.

Aurajoen opastuskeskus Myllärintalo on avoinna yleisölle kesäaikaan ja avaa ovensa jälleen toukokuussa, mutta talvisellakin ryhmät voivat kokousta vierailla tiloissa, ja talon toimistojen puoleen voi kääntyä kaikissa jokeen ja sen ympäristöön liittyvissä mieltä askarruttavissa kysymyksissä. Opastuskeskuksen ja Aurajokisäätiön toimintaan sekä Aurajoki-asioihin yleensäkin voi tutustua internetissä osoitteessa www.aurajoki.net. Aurajokisäätiöön voi ottaa myös yhteyttä puhelimitse (02) 2623 442 tai sähköpostitse info@aurajoki.net.

Sinikka Kauko-Vainio
toiminnanjohtaja
Aurajokisäätiö

TURUN AUTOKLINIKKA

0207 700 711

Vahinkotarkastukset • Sijaisautopalvelu
Kolarikorjaukset • Maalaukset • Muovikorjaukset
Tuulilasi korjaukset ja vaihdot • Huollot ja korjaukset
Ilmastointilaitteiden huollot • Pesut ja kiillotukset
Maalipintojen takuuksittelyt • Verhoilujen pesut
Renkaat • Vanteet • Rengastyöt • Rengashotelli

Hinauspalvelu 24h

0207 700 700

Kuljetukset • Käynnistykset
Ovien aukaus
Tielle nostot - myös nosturilla
Noudot parkkialueista

Falck
Lähin apu tien päällä

Kuorma-autot 0207 700 705

Turun Autoklinikka Oy, Pansiontie 4, 20200 Turku • Fax 0207 700 722 • info@autoklinikka.net

Turun KOTIPESULA

Mattojen ja kodintekstiilien palvelupesula
Ruunikkokatu 3
Orikedon postin vieressä
Puh. (02) 238 7799
www.turun Kotipesula.fi
kari.karpelin@turunkotipesula.fi

- Nopeasti
- Edullisesti
- Vaivattomasti

Plyysi- ja käytävämatot laakavesipesuna

Škoda Fabia HB

Tuulilasin testivoittaja!

“ Fabian etutilat ovat väljemmät, ja ajoasennosta saa riittävien säätöjen ansiosta sellaisen kuin haluaakin. Takapenkillä polvi- ja päätilat ovat käyttökelpoiset keskimittaista pidemmillekin matkustajille... Aiotuntumaltaan ja jousitusmukavuudeltaan Fabia on luokkaa isomman oloinen... Huollot ja varaosat on hinnoiteltu kilpailijoita maltillisemmin.”

Tuulilasi 1/2008

Hinnat alkaen

14.590,-
sis. toim. kulut

Rinta-Joupin Autoliike Oy

PIISKAKUJA 10 • TURKU • P. (02) 281 0281 • MA 9-20 • TI-PE 9-18 • LA 10-15

Tervetuloa lounaalle Turun kristilliselle opistolle Linnasmäkeen

Arkilounas 6,50 €

- ma-pe kello 11-13.
- lämmin ruoka, salaatti, ruokaleivät ja -juomat sekä jälkiruokakahvi
- Kelan tukema opiskelijalounas 2,35 €

Viikon ruokalista netissä www.linnasmaki.fi.

Äitienpäivän lounas 11.5. klo 13
23 €/hlö, lapset 4-12 v. 11 €
Ennakkovaraukset 25.4. mennessä

Kahvila on avoinna maanantaista torstaihin kello 10-17 ja perjantaisin 10-14.

LINNASMÄKI
Lustokatu 7,
20380 Turku
puh. 412 3500
www.linnasmaki.fi

Huolehdimme SITA Finland Oy:ssä päivittäin yli miljoonan suomalaisen jätteiden asianmukaisesta keräyksestä ja kuljetuksesta. Meiltä saa myös räätälöidyn jätehuollon kotitalouksien ja yritysten erityistarpeisiin. Palveluitamme ovat muun muassa:

- Seka- ja biojätekeräys
- Paperin- ja kartongin keräys
- Ongelmajätepalvelut
- Tietosuoja- ja tietojärjestelmäpalvelut
- Astioiden desinfiointipesut
- Keräysvälineiden myynti- ja vuokraus

SITA Finland Oy, Rieskalähteentie 76, 20300 TURKU, puh. 010 540 152
Paljon puhdasta asiaa löydät osoitteesta: www.sita.fi

Koirapuistossa KÄYTTÄYDYTÄÄN KOHTELIAASTI

Nummenrannan koirapuisto ylioppilaskylän kupeessa on yksi Turun kaupungin viherlaitoksen ylläpitämästä seitsemästätoista koira-aitauksesta. Jotta puistoi-
lu sujuisi mukavasti, on puistoon tullessa hyvä muistuttaa itseään puiston säännöistä.

Kun Nummenrannan koira-
puiston portista astuu sisään,
on vastassa heti muutama koi-
ra kiinnostuneena tervehtimäs-
sä tulokasta. Joukko kiinan-
harjakoiria omistajineen on
saapunut viettämään iltpäivää
puistossa. Porukassa on myös
Anne Rantalan sekarotuinen
kääpiökoira Luna. Rantala
kertoo, puiston olevan Lunal-
le niin mieluisan paikan, ettei
se malttaisi millään kävellä
puiston ohi.

– Se saa tutustua muihin
koiriin, leikkiä kavereiden
kanssa, haistella muiden ha-
juja ja luoda uusia koirakon-
takkeja, puhua koirien kieltä,
Rantala listaa hyviä syitä puis-
tossa käyntiin.

Teksti ja kuvat:
Anna-Liisa Blomberg

Säännöt ovat kaikkien eduksi

Aina ei kaikki suju aurinkoi-
sissa merkeissä hännät iloisesti
vispaten, vaan välillä tapahtuu
ikäviä välikohtauksia. Niiden
välttämiseksi puistoissa on
säännöt helpottamassa kaikkien
siellä käyvien elämää. Samoin
koira-aitaukset on jaettu
sitien, että pienillä ja suurilla
koirilla on omat puolensa.

– Kaikkien koirien aikuis-
koko on noin 30 senttiä ja
paino 5 kiloa, joten kuuluvat
siis ehdottomasti kääpiökoiri-
na pienten puolelle. En halua
ottaa riskiä että leikkiessä tai
mahdollisissa eripuratilanteis-
sa sattuisi jotakin, kiinanharja-
koiriensa jetin ja brunon kans-
sa puistoon saapunut **Sanna**

Vehkomäki.

Koirapuiston virallisissa
säännöissä muistutetaan, et-
tei puistoon saa tuoda sairasta,
rokottamatonta tai vihaista
koiraa. Myös kiimaiset nart-
tukoirat on ystävällistä pi-
tää poissa aitauksesta. Koirat
saattavat olla hyvinkin musta-
sukkaisia leluistaan tai kepeis-
tää, joten sellaisiakaan ei mie-
lellään puistoon saisi tuoda.
Yksi tärkeimmistä säännöistä
on, että jokainen on vastuussa
omasta koirastaan.

Vaikka sääntöjä yleensä
noudatetaan hyvin, on yhtä ja
toista kuitenkin nähty. Joskus
puistoon tullaan väen vängäl-
lä silloinkin, kun oma koira ei
ole kovin sosiaalinen tapaus.

– Isoin ongelma on ehkä
aggressiivisen koiran tuomi-
nen puistoon. Koiransa tun-
teminen on kaiken a ja o, ja
omistajien pitäisi hyväksyä
fakta, etteivät kaikki koirat
tule toimeen keskenään. Eivät-
hän ihmisetkään tule, niin mik-

si oletetaan, että kaikkien koi-
rien pitäisi tulla, toteaa kahden
karkeakarvaisten mäyräkoiran
emäntä **Kirsi Hartlin**.

Puistojen kunnossa parantamisen varaa

Vehkomäki ja Rantala eivät
kaipaa alueelle uusia puisto-
ja, vaan toivovat sen sijaan,
että vanhat aitaukset huollet-
taisiin kuntoon.

– Nummenrannan puis-
to vaatisi pieniä kunnostus-
toimenpiteitä, kuten salaoji-
tuksen. Keväällä ja syksyllä
puolet puiston pinta-alasta on
veden vallassa, ja kuivin jalo-
in puistoon pääseminen vaatisi
melkein kumisaappaat, esittää
Rantala toiveen, johon Vehko-
mäkikin yhtyy.

Hartlinin mukaan Kärsä-
mäen tai Kaerlan alueelle olisi
hyvä saada oma puisto alueen
ihmisille.

– Ettei tarvitsisi aina läh-
teä ylioppilaskylään tai Ru-
nosmäkeen. Käyttäjät puis-

Koirapuistoon kavereitaan tapaamaan ovat saapuneet kii-
nanharjakoirat Afro, Donna ja Pulla.

tolle ainakin riittäisi, koiria
tällä on paljon ja juteltuani
joidenkin omistajien kanssa,
on käynyt ilmi, etten ole ai-
noa joka tänne seudulle kai-

paisi useampien roskisten li-
säksi koirapuistoa. Koiraveroa
maksavana olisi mukava saa-
da vastinetta rahoilleen, huo-
mauttaa Hartlin.

Häntien huisketta ja koiranelämää Halisissa

Koroisten, Halisten, Röntämäen ja Orikedon seudulla
asuu kirjava joukko hännänheiluttajia omistajineen.
Lenkkipolulla voi tavata myös koiraansa Suloa ulkoil-
luttavan Merja Vallan.

Merja Valta on asunut Halis-
ten alueella perheensä kanssa
viimeiset yksitoista vuotta,
joista kolme nykyisessä asun-
nossa aivan metsän laidalla.
Asuinpaikka on erityisen sopi-
va, kun eloa sulostuttavan kol-
mivuotiaan irlanninsetteriu-
roksen kanssa pääsee helposti
maastoon ulkoilemaan.

– Samaa lenkkiä ei tarvitse

kiertää jatkuvasti, kun vaihtoehtoja on useita. Voi lähteä
jokirantaan päin tai vastak-
kaiseen suuntaan Orikedolle,
Valta kertoo.

Vapauden tunnetta ja liikunnan iloa

Jokainen koira kaipaa liikuntaa,
ja myös vapaana on hyvä pääs-
tää kirjaamaan. Ensimmäinen

maaliskuuta alkoi metsästys-
laissa säädetty koirien kiinnipi-
toaika, joka jatkuu yli elokuun
puolivälin. Tänä aikana koirat
tulee pitää remmin jatkeena tai
niiden pitää olla vähintään vä-
littömästi kytkettävissä.

Halisten alueen metsäkoissa
moni ulkoiluttaakin koiriaan
vapaana, eikä Valta näe siinä
ongelmaa. Koira pitää kuit-
tenkin olla hyvin omistajansa
hallinnassa ja muut ihmiset on
otettava huomioon.

– Lenkkipoluilla en ole Su-
loa vapaana pitänyt, sillä osa
ihmisistä pelkää koiria. Vaikka
koira olisi kiltti, se on hyvä
silti pitää kytkettynä.

Jos koiralla on vapaana ol-
lessaan tapana kadottaa kor-
vansa ja mennä viipottaa omia
teitään omistajan kutsuista huo-
limatta, on Vallan mielestä koi-
rapuisto aitoineen hyvä vaihto-
ehto koiralle päästä kokemaan

vapauden tunne turvallisesti.

– Nummenrannan koira-
puisto ylioppilaskylän kupees-
sa on tällä alueella asuville läh-
hin. Olisi mukava saada puisto
myös tänne joen toiselle puolel-
le. Harvemmin tulee lähdeyttyä
puistoon, sinne on kuitenkin
matkaa, Valta toteaa.

Koira- ja treenikavereita kaivataan

Sulon emäntä uskoo, että koi-
rapuisto saattaisi lisätä myös
yhteisöllisyyden tunnetta alue-
en koiranomistajien kesken.
Valta toivoisi alueelle myös
koulutuskenttää. Vaikka koira-
puistoa tai kenttää ei olekaan,
toivottaa Valta ajatuksen koi-
ratreffeista tervetulleeksi.

– Olisi hienoa, jos saisi alu-
eella koottua porukan, jossa
voisi vaikka treenata yhdes-
sä esimerkiksi toisten koirien-
en, pyöräilijöiden ja juoksi-

joiden ohittamista. Kaikilla ei
ole kaverikoiria, joiden kans-
sa tätä taitoa pääsisi harjoit-
telemaan.

Tänä keväänä Vallan kodis-
sa kuullaan pienten tassujen
rapinaa, kun perheeseen saa-
puu karkeakarvaisen saksan-
seisojan pentu. Uutta perheen-
jäsentä odotellessa emännän
mieleen palaa Sulon pentu-
aika. Silloin tarvetta muiden
koirien kanssa harjoittelulle
oli ollut.

– Sulo oli pentuna ylisosi-
aalinen ja kaikkia piti päästä
moikkaamaan. Monesti ih-
miset ja koiranomistajat koi-
rineen käyvätkin mielellään
tervehtimässä pentuja. Joskus
jouduinkin sanomaan, että ei
nyt, kun harjoittelemme ohit-
tamista. Oli iso työ opettaa
Sulolle, ettei kaikkia tarvitse
tervehtiä, Valta hymyilee.

Tehopisteitä riskien hallinnasta

Tuloksia syntyy välttämällä turhia riskejä. Myös yritysmaail-
massa. Soita 010 19 15 00 ja kysy miten.

YKSIN, KAKSIN, KAIKILLE

Rivitaloja, kerrostaloja ja pientaloja kaikkiin elämäntilanteisiin.
TVT Asunnot Oy ja Kiinteistö Oy Lehtolaakson
asunnoissa asuu tuhansia turkulaisia.

Kysy lisää ja tee asuntohakemus netissä
tai palvelutoimistossamme.

TVT Asunnot Oy
Kiinteistö Oy Lehtolaakso

Käsityöläiskatu 3, 20100 Turku

Vaihde (02) 330 000 • Vuokraus (02) 262 4888 • Avoimna: ma 9.00–17.00
ti 10.00–15.45, ke–pe 9.00–15.45 • www.tvtasunnot.fi www.lehtolaakso.fi

- Edullinen rahoitus • Myynti, huolto, varaosat
- Ajovarusteita kadulle ja maastoon

Molitor Oy

Polttolaitoksenk. 6, Turku
puh. (02) 438 9920, 0500 822 767
Avoimna ark. 9-17, la 10-13

www.molitor.fi

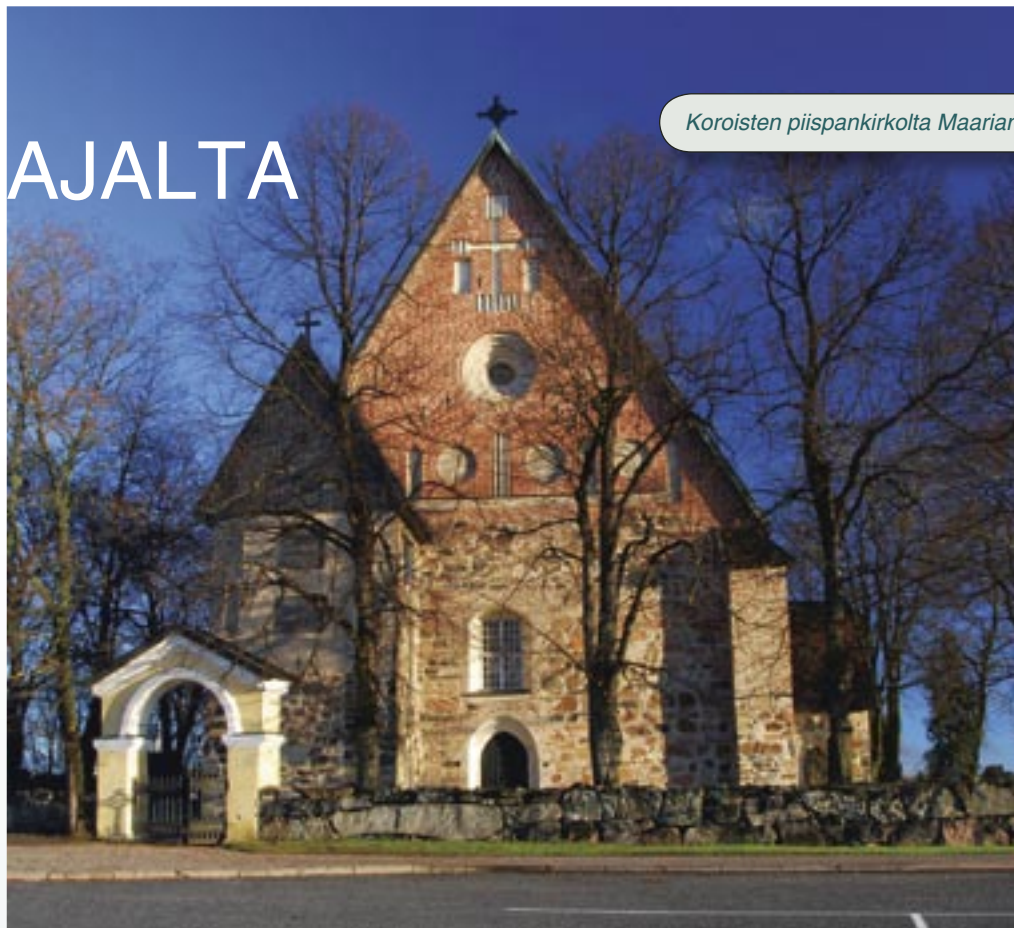
Maarian kirkko AARRE KESKIAJALTA

Maarian kirkko on rakennettu nykyiselle paikalleen Vähäjoen partaalle viimeistään Koroisten kirkon tuhouduttua 1300-luvun lopulla. 1400-luvun puoliväliin mennessä valmistuivat kolmilaivaisen sisätilan holvit, jotka saivat hyvin erikoiset maalaukset. Toisin kuin muissa lähiseudun kirkkoissa, nämä kahdelta eri vuosisadalta peräisin olevat kuvat edustavat kansanomaista uskonnollisuutta. Ne oli peitetty vasta 1763, jolloin lukkari **Mikko Juhonpoika** sai tehtäväkseen valkoisella kalkilla peittää maalaukset. Ne paljastettiin ja korjattiin jo 1908-09. Mutta miehisyyden kuvat pysyivät peitettynä aina 1970-luvulle saakka.

Vanhempaa 1400-luvulla tehtyä ovat sakariston ja runkokuoneen varsinaiset kuvaesitykset; nuorempaa taas sivuholvien ja seinien eriliset piirrokset, jotka usein ovat aivan kuin piirustustaidottoman ihmisen huvikseen piirtämiä. Keskiajan ihmisen uskonnollista maailmaa pystytään lähestymään kuvallises-

ti. Laivoja on peräti viidessä kuvassa, sillä ihmisen elämä oli purjehduksen kaltainen ja täynnä vaaroja. Elämänpuu lintuineen, turnajaiskohtaus ja kirkosta ulos astuva munkki kertovat ihmisen kokemasta maailmasta. Pyhä **Laurentius** halstareineen, pyhä **Hubertus** torvineen (1500-luvulta) ja erityisesti kaksi paholaisen kuvaa, joista toisella on kädessään sekä ruoska että kukkaro, kertovat värikkäästi keskiajan maailmankuvasta.

Labyrintit, jatulintarhat, geometriset kuviot ja magiaan liittyvät merkit kuuluvat ehkä pahojen henkien torjuntaan. Vastaavia maalauksia löytyy Korppoon kirkosta. Yhdessä holvissa on kirjoitettu epävarmasti ”*Sancta Maria, ora pro nobis*”. Vaakunasta päätellen se on tehty 1450-luvulla, jolloin **Olavi Maununpoika Tavast** oli piispana. Myöhäisempää vaihetta edustaa mies, jolla on baretti ja lyhyet pussihousut. Samoin pyhällä **Erikillä** on muodikkaat pussihousut ja 1500-luvun kruunua päässään.

Koroisten piispankirkolta Maarian pappilaan – osa 2

Maarian kirkon länsipäädyssä oli alkuaan erikoinen, alaostaan avoin kellotorni. Torni muurattiin umpeen 1600-luvulla.

Anna-Liisa Stigell on käsittellyt keskiaikaisia kirkkomalauksia laajalti vuonna 1974 myös Maarian kirkon osalta ja hän liittyy näitä kirkkovuoden kierto. Myös pahojen henkien torjuminen ja ihmisen elämää uhkaavat vaarat ovat näytävästi esillä.

Keskiajan muistoja

Kirkon entinen sisäänkäynti oli eteläpuolella. Sen vieressä, runkokuoneen puolella on seinustalla graniittinen vihki- vesiallas. Vanhalle paikalle lähelle pääalttaria on sijoitettu kasteallas. Se on kotimaista alkuperää ja kalkkikiveä sekä koristeena oleva nauha kolmi-

lehdyykkaaria. Sen on arveltu olevan ainakin 1300-luvulta, jolloin se on mahdollisesti ollut jo Koroisten kirkossa. Asehuoneessa on alkupe- räinen ristiholvi ja eteläseinäl- lä on suorakaiteen muotoinen aukko, jonne johtaa kuusi porrasaskelmaa. Keskiaikaisessa kirkossa oli usein ns. ulkoinen saarnatuoli, mistä tässäkin lie- nee kyse.

Kirkon läntiseen pätyyn rakennettiin varsin omalaa- tuinen kellotorni. Alun perin alaostaan avonainen rakennelma muurattiin umpeen 1600-luvulla, 1500-luvulla täällä olleista kelloista yhtä kutsuttiin nimellä ”Juutti”. Se oli kertomuksen mukaan otettu tanskalaisesta sotalaivasta, joka oli jäänyt Pikisaareen kun- ningas **Kristian II:n** aikana noin 1520. Kirkon ikkuna- au- koista on itäpäädyn kuori- ik- kuna edelleen keskiaikainen. Länsipäädyn ja pohjoisseinän ikkunoita ei keskiajalla ollut ja etelään päin oli pienemmät ikkunat kuin nykyään.

Sakaristo on yleisen ta- van mukaan muuta kirkkoa vanhempi. Pienen puukirkon kivinen sakaristo lienee jo 1300-luvulla rakennettu suu- rikokoisista harmaakivistä. Sakariston erikoisuus on sen oma alttari itäseinän ikkunan ääressä ja sen pohjoiskylki on avoin. Ingigerdin hautaki- vi vuodelta 1290 on sijoitettu sen viereen.

Alttareita

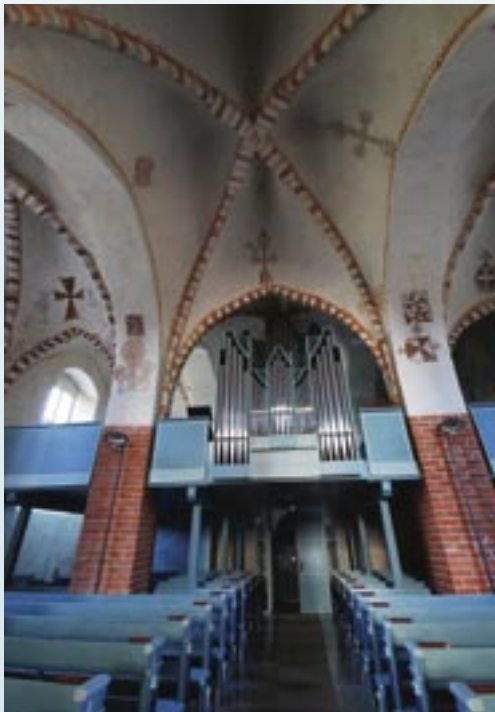
Keskiaikana kirkossa on ollut useita alttareita. **Neitsyt Ma- rialle** omistettu alttari sijaitsi Marialle omistetussa pylväs-

välissä ja länsipäädyssä sijaitsi ulkoalttari. Sisäpuolella jakoi kirkon kuoriaita ja nykyään sen kohdalle keskelle kirk- koa on asetettu neljä metriä korkea triumfikrusifiksi. Risti- tiinnaulittua Kristusta esittä- vä risti on kotimaista työtä ja 1400-luvulta.

Alttarikappi 1400-luvun puolivälistä on Lyypekistä. Se oli aina vuoteen 1825 pai- koillaan alttarin yläpuolella ja se palasi paikalleen taas 1900-luvun korjauksissa. Kaapin ylemmässä keskiosassa ku- vataan Neitsyt Marian kruu- nausta. Alaosassa on kuvattu Kristuksen ristiinnaulitsemi- nen. Molempien ympärillä ja sivuovissa on apostoleja, mutta osa on hävinnyt, var- sinkin 1876 sattuneet tulipa- lon aikana.

Kaikkiaan voi pitää Maa- rian kirkkoa varsin hyvin säilyneenä ja kunnostettuna keskiajan kirkkona. On myös selvää, että ympäröivän Maa- rian seurakunnan varallisuus oli korkealla tasolla keskiajan Suomessa, joten se näkyi pi- täjän keskeisimmässä raken- nuksessa.

Teksti: Hannu Laaksonen
Kuvat: Dmitri Ovtchinnikov

Kirkossa oli jo myöhäiskeskiajalla urut – yhdet Suomen vanhimmista. Nykyiset urut ovat vuodelta 1986.

Kasteallas on sijoitettu vanhalle paikalleen lähelle pääalttaria.

Hirvensalon poikamiehet lahjoittivat kirkkoon Wentta-nimisen laivan vuonna 1824.

Kirkon saarnatuoli on vuodelta 1662.

Pilarien ja holvien keskiaikaiset kalkkimaalaukset peitettiin 1700-luvulla ja paljastettiin uudelleen korjauksissa 1908–1909.

POP Puskuri – hyvän päivän varalle!

Rakenna sinulle sopiva turvaverkko **POP Puskurin** sijoituspalvelutuotteista ja ota tulevaisuus omiin käsiisi. Ennakoiminen on rohkeutta.

Tehdään sinulle henkilökohtainen suunnitelma hyvän päivän varalle.

LIEDON OSUUSPANKKI

Turku, Hämeenkatu 12, puh. (02) 4711470
Palvelemme: ma 10.00-18.00, ti-pe 10.00-16.30

POP-rahoitusta ovat nk. Erikoisrahoituslaitos, sille ne sijoittavat varansa toiseen sijoituslaitokseen. Rahoitusta hallinnoi POP Puskuri Oy. POP Puskuri Oy on osuuskunta, joka on osa Liedon Osuuspankkiä. POP Puskuri Oy on osuuskunta, joka on osa Liedon Osuuspankkiä.

Ulla Laine (vas.), Juhani Laine ja Riitta Laine ovat kehittäneet Koroisten puutarhan omaperäiseksi tuottajaksi.

Koroisten puutarhan kasvihuoneista lähtee tänä keväänä viisitoista miljoonaa pikkuista tainta kaunistaan Suomenmaata.

Koroisten puutarhan lasikat-
tojen alla kasvaa terhakoita
taimia. Pienimmäiset, vasta
alullaan olevat idut hikoilevat
muoviteltoissaan. Suuremmat
kasvattelevat sirkkalehtiään
valkoisissa lokerikoissa.

Isoiksi kasvaneet taimet
muodostavat vihreitä, soti-
laallisen suoria rivejä. Amp-
pelirivistöt kiikkuvat sinisissä
ruukuissaan kattotelineissä.
Orvokkien värikäs kukkame-
ri hehkuu jo odottaen pakkaa-
mistaan.

Perheyritys kolmannessa polvessa

Koroisten kasvihuoneissa on
viljelyalaa 5 700 neliötä. Se on
vuodesta 1989 lähtien sijain-
nut Liedon puolella Metsämä-
en raviradan naapurina.

Nimensä mukaisesti puu-
tarha perustettiin alkuaan Koro-
roisiin sotien jälkeen. **Frans
Laine** viljeli silloin myyntiin
vihanneksia ja kukkia. Tarhu-
ritoverikseen tuli tytär, **Ulla
Laine**, joka jatkoi puutarhan
pitämistä veljensä **Juhani Lai-
neen** kanssa pappa-Laineen
kuoltua vuonna 1959.

Painopiste siirtyi 1960-lu-

vulla vihanneksista viherkas-
veihin ja ryhmäkasvien pikku-
taimiin. Vähitellen tilantarve
kasvoi, ja modernit kasvi-
huoneet rakennettiin Metsä-
mäkeen.

Ulla Laine jäi eläkkeelle
muutama vuosi sitten. Juhani
Laine jatkaa työtä vaimonsa
Riitta Laineen kanssa. Yrityk-
sessä työskentelee myös heidän
tyttärensä **Katri Laine**.

– Ympärivuotisia työntekijöitä on yhdeksän, Juhani Laine laskeskelee. – Lisäksi tarvitaan joukko ammattilaisia sesonkiaikoina.

Yli tuhannen lajikkeen paletti

Koroisten puutarha on eri-
koistunut pikkutaimiin, joita
kasvatetaan siemenistä ja
pistokkaista. Lisäksi puutar-
hassa kasvatetaan ryhmäkas-
veja, gerberaa, annansilmää,
sineraaria, syklaamia ja jou-
lutähteä.

Myynti tapahtuu vain tuk-
kuna. Asiakkaina ovat ammat-
tilviljelijät, jotka koulivat ja
kasvattavat pikkutaimet isoiksi
ja toimittavat ruukkukukat vähittäismyyntiin.

Paakkutaimi pörröisine juurineen lähtee siirtämisen jälkeen nopeasti kasvuun.

viljelijöille, jotka saavat taimista toimeentulonsa. Joka neljäs ryhmäkasvi, joka on Suomessa, lähtee meiltä.

Kosteuden säätö on tarkkuustyötä

Kasvihuoneiden tuulettimet pyöri-
vät katossa tasoittaen kosteutta ja
lämpöä. Ilma kiertää homekasvun
estämiseksi. Lasikaton luukut avau-
tuvat ja sulkeutuvat automaattisesti
lämmön ja valon mukaan.

Toiset taimet hörppivät kastelu-
kouruissa juoksevaa vettä. Toiset
saavat vuoksi ja luode -kastelun:
vesi nousee altaassa parinkymmenen
minuutin imeytymisajaksi. Toisten
yli kulkee kevyt suihku. Mutta työ
viimeistellään aina käsin.

– Automaatti voi hoitaa ruukku-
kasvien kastelun viikonloppuisin,
mutta pieni taimi ei kestä, ellei kos-
teus ole sopiva. Nämä ovat meillä
vain neljästä kuuteen viikkoa, Riitta
Laine sanoo melkein hellästi. – Se
on kaikkein hektisintä aikaa.

Puutarhuri ei tunne viikonlop-
puvapaita.

– Tämä on elämäntapa, Laineet
toteavat.

Penniorvokki löytyi Saksasta

Tuotteiden kehittäminen vaatii ah-
keraa itseopiskelua. Joka vuosi täy-
tyisi löytää muutama uusi lajike.
Laineet päivittävät tietoaan alan
ammattilaisnäyttelyissä erityisesti
Saksassa ja Hollannissa.

Riitta Laine näyttää tyytyväisenä
sieviä orvokkirivejä:

– Tämän me toimme Suomeen.
Löysimme penniorvokin näyttelystä
Saksasta 1978. Silloin niitä oli kuut-
ta väriä, nyt värejä on 28.

– Oli aika väännön takana saada
asiakkaat huomaamaan, miten hyvä
tällainen pienikukallinen orvokki
on. Se kestää kylmää, se kukkii
runsaammin kuin tavallinen orvokki
eikä veny varreltaan.

Puutarha-ala on hyvin kansain-
välinen. Koroisten puutarha välittää
pistokkaita Saksasta, Hollannista ja
Tanskasta. Karibialta ja Indonesias-
ta saadaan siemeniä paakkutaimien
kasvatukseen.

Pelargonian matkaan syntymä-
päiväsankarin pöydälle saattaa vai-
kuttaa maailmantilanne.

– Kun Keniassa alkoivat poliit-
tiset levottomuudet, pelargoniavil-
jelmät jäivät siellä ilman työnteki-
jöitä, emmekä saaneet pistokkaita,
Juhani Laine kuvailee.

Teksti: Tytti Issakainen
Kuvat: Jouni Issakainen

Koroisten kukat KORISTAVAT SUOMEA

– Meillä on 1 200 lajiketta vuoden
aikana, Juhani Laine kertoo. – Se on
valtava paletti. Oma vähittäismyynti
vaatisi aivan erilaiset järjestelyt.

Starttivalmis paakkutaimi

Laineiden erityistuotteita ovat paak-
kutaimet.

Riitta Laine irrottaa näytteeksi
yhden taimen lokerikosta kuin lää-
kkeiden läpipainopakkauksesta. Sen
pumpulimaiset juuret hapsottavat
pörröisinä.

– Perinteisessä kylvötaimessa juu-
risto vahingoittuu, kun sitä irrotetaan,
Juhani Laine selvittää. – Paakkutaimi
pysyy ehjänä, juuret ovat tuuheat, ja
taimi lähtee nopeasti kasvuun. Tämä
on asiakkaille etu, suuri ajan ja ener-
gian säästö.

– Tämä on luottamuskauppaa,
sillä taimitavara on 99-prosenttisesti
myyty etukäteen. Kasvatus tehdään
tilauksesta. Meillä on iso vastuu

– Taimitavaran toimittajana olemme isossa vastuussa viljelijöille, sanoo puutarhan toimitusjohtaja Juhani Laine.

muistoja Koroisista

Arkkiipiispan lehmä

Vuonna 1945 arkkipiispa-
ksi valittiin teologian tohtori
Aleksi Lehtonen. Hän aset-
tui puolisonsa **Margareta
Lehtosen** kanssa piispanta-
loon Aurajoen rannalle.

Sotien jälkeen kaikilla
perheillä oli lehmä. Piispan-
talossakin pidettiin lehmää,
jonka nimi oli **Vuokko**. Piis-
patar oli lehmiin tottunut,
olihan hän Olkkalan kartan-
non tyttäriä Vihdistä.

Talvet Vuokko-lehmä
vietti kotinavetassa piispan-
talon pihassa. Kesäksi se

tuotiin laitumelle Koroisten
maatilalle, joka oli aikoi-
naan ollut piispantila ja joka
yhä silloin kuului kirkolle.
Vuokon maito toimitettiin
piispantaloon kaksi kertaa
viikossa.

Koroisten tilaa viljeli **Frans
Laine**, jolla oli kolme ty-
tärtä. Jonkun tytöistä piti
hakea lehmä keväisin kau-
pungista ja viedä se takaisin
syksyllä.

Kukaan ei olisi halunnut
sitä tehdä. Ei ollut mukavaa

ajaa lehmää Piispankatua
ja Aninkaistenkatua pitkin
kaupungin halki Koroisiin.
Niinpä pappa-Laine vedätti
tytöillä pitkätkätkua.

”Minä vedin ensimmäisenä
ja se oli lyhyt tikku”, muiste-
lee **Ulla Laine**. ”Ei auttanut,
piti hakea lehmä. Myöhem-
min kuulin, että kaikki tikut
olivat olleet lyhyitä.”

Vuokko ei ollutkaan mikä
tahansa lehmä. Piispatar ker-
toi Frans Laineelle kansan-
huollon ministerin sanoneen

hänelle, että yksilehmäisten
perheiden lehmistä Vuokko
luovutti kaikkein eniten mai-
toa Suomessa.

Vuokolla olikin poikkeuk-
selliset olot muihin vertaisiin-
sa nähden. Se pääsi laidun-
tamaan Koroisten lehmien
seurassa Aurajoen rantani-
tyillä aina Halisiin saakka.
Heinänteon jälkeen se pääsi
myös Koroisten pelloille her-
kuttelemaan odelmalla.

Tytti Issakainen
Ulla Laineen kertoman pohjalta

6 kysymystä aluekoordinaattori JAANA PIRTTISALOLLE

Milloin ja miten tulit Halisiin?

Vuonna 1992 alettiin rakentaa sinne taloa, ja talon valmistuessa 1993 muutimme alueelle. Samaisena vuonna kävelin silloisen Halisten Perhetoimintakeskuksen ovesta sisälle (olin tuolloin kotona pienten lasten kanssa ja aikaisempi työpaikka oli mennyt äitiysloman aikana konkurssin kautta) ja kysyin, onko jotain, mitä voisin tehdä. No, olen monta kertaa sanonut, että se oli joko elämäni suurin askel tai sitten ei, sillä sille tielle sitten olen jäänyt.

Mihin kaikkeen olet osallistunut?

Huomasin nopeasti olevani perhetoimintakeskuksen Lastenkammarissa vapaaehtoisena äitinä katsomassa omien ja muiden lasten perään, jakamassa Haliset -lehteä ja kirjoittamassa siihen juttuja. Nopeasti myös minut ”napattiin” mukaan MLL:n Halisten yhdistykseen, jossa ehdin monen vuoden aikana olla monessa roolissa mm. rahastonhoitajana ja puheenjohtajana. Vuonna 1994 tammikuussa olin perustamassa Halisten omakotiyhdistystä, jossa olin aktiivisesti mukana ja viimeksi puheenjohtajana.

Pian siirryin myös MLL:n palkkalistoille: vastasin ensin Lastenkammarin toiminnasta, pian MLL:ssä muutenkin lastenryhmähoitopalveluista (kehitin sinne mm. synttärikutsumintaa) vastaavana.

Kun olin koko ajan ollut kiinnostunut alueen palveluista, mm. koulusta ja kaupasta, lähdin mukaan myös asukasvaikuttamiseen. Olin mukana Halisprojektin aikaisessa työryhmässä Rukkasessa

ja myöhemmin sitten aluetyöryhmässä; siinä sitten puheenjohtajanakin siihen asti, kunnes MLL tarjosi minulle töitä Halisten aluetyöntekijänä. Todella merkittävää ja sydäntä lähellä minulle olivat erityisesti koulu ja kaupan saaminen alueelle. Molempia hankkeita ajettiin yhteistyössä vuosia, mutta tuloksiakin saatiin aikaiseksi.

Onko Halisten alue muuttunut niiden vuosien aikana, kun asuit siellä?

Kyllä vaan, palvelut (koulu, kauppa, srk-talo) kehittyivät ja paranivat huomattavasti. Saatiin katujen päällystysiä, katuväläistuksia, erilaisia ympäristön parannuksia, jotka paransivat asumisviihtyvyyttä huomattavasti.

Mitä haasteita Halisten alueen kehittämisessä on ollut vuosien aikana ja miten lähtisit kehittämään aluetta nyt?

Alueen haasteena on ehdottomasti ollut nuori, laajapohjainen ja monikulttuurinen asukaspopulaatio. Jos saisין päättää, keventäisin alueen ulkonäköä huomattavasti alueen alusta eli matalampia taloja, vihermaisemointia ja alueen palvelut valtaväylän

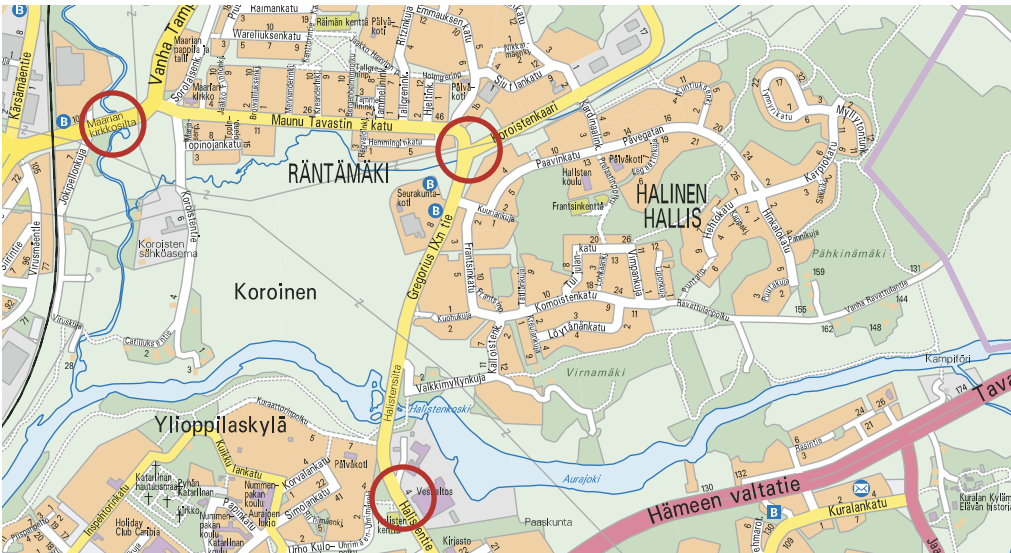
Halisten puoleiselle puolelle. Edelleen myös koko Päävinkadun varren voisi muuttaa vielä viherilmaisemmäksi esimerkiksi rakentamalla puistobulevardit sekä hillitsemällä ajonopeuksia erilaisten liikenneympyräratkaisujen avulla.

Millä mielin lähdet Halisista ja mihin olet ollut kaikkein tyytyväisin?

Ihan hyvillä mielin lähdän, vaikka totta kai kaiken kaikkiaan haikaisin mielin; onhan siellä tullut tehtyä kaikenlaista sekä työn että vapaaehtoistyön puolelta. Mutta erityisen iloinen olen asukkaiden ja toimijoiden jaksamiseen, pitkäjänteiseen sitoutumiseen ja haluun tehdä asioita alueen kehittämiseksi. Mieltä lämmittää myös se, että Halisiin saatiin luotua omia, jo perinteikkäitä tapahtumia kuten Halisilta.

Miltä oma tulevaisuutesi näyttää, mihin aiot nyt panostaa?

Oma elämä jatkuu nyt työn puolesta aluekoordinaattorina Maaria-Paattinen palvelualueella. Siviilipuolella talo Halisissa on saanut uudet omistajat ja itse olen vähitellen siirtymässä asumaan Loimaalle maaseudun rauhaan ja olemaan apuna elämäkumppanin keskikokoisen maatilan hoitamisessa. Täysin uutta kaupunkilaisihmisille, mutta siinä on kaipaamaani haastetta. Ja, onhan sieltä jo tullut vähän kyselyä, että lähtisinkö mukaan yhdistystoimintaan... aika näyttää.

Kannattaa olla varovainen Maarian kirkkosillalla, Halistentiellä vesilaitoksen kohdalla sekä Koroistenkaaren ja Gregorius IX:n tien risteyksessä.

Koroisten alueen teillä on monia hankalia ja jopa vaarallisia risteyskohtia, joissa sattuu vuosittain toistakymmentä henkilövahinkoa. Pahoja onnettomuuksia alueen teillä sattuu harvemmin, mutta jokainen törmäys voi olla kohtalokas.

Koroistenkaaren ja Gregorius IX:n tien risteys on päivisin vilkas, ja risteyskohtien välittömässä yhteydessä oleva tiukka mutka aiheuttaa vaaratilanteita niin kävelijöille kuin autoil-

joillekin.

– Tämä on todella vaarallinen risteys. Muutaman kerran on ollut lähellä, ettei ole tullut yhteentörmäystä autoilijan kanssa, kertoo päivittäin

risteyksen poikki pyöräilevä Markku Tolvanen.

Räntämäessä asuva Timo Harju on Tolvasen kanssa samaa mieltä risteyskohtien vaarallisuudesta.

– Autoilijan näkyvyyttä haittaa tiukan mutkan lisäksi puukasvusto, joka kasvaa mutkan reunassa. Lisäksi sellaiset töyssyhidasteet olisivat paikallaan.

Varo näitä risteyskohtia!

Koululaiset teillä arvaamattomilla

Vesilaitoksen puoleinen bussipysäkki täyttyy koululaisista iltaapäivisin. Vaikka bussipysäkillä voi kävellä suojatien kautta, se ei tee risteyskohtaa turvallisemmaksi. Autot tulevat Halistensillalta ylämäkeen ja mutkan takaa, mikä tekee suojatien ylittäjän havaitsemisen vaikeaksi.

Päivittäin risteyskohtien ohi ajavan Teija Pihkalan mielestä risteys on turvallinen alennettujen nopeusrajoitusten vuoksi.

– Tässä saa ajaa vain 40 km/h, kun perusrajoitus on 50 km/h, eikä omalle kohdalleni ole sattunut mitään vaaratilanteita tässä kohdassa. Tietysti voisin ajatella eri tavalla, jos olisi oma lapsi ylittämässä päivittäin tätä risteystä.

Halistenväylä selkeyttäisi liikennettä

Paikalliset asukkaat kuvailevat Kärämäen Prismän edustan tieliikennettä ruuhka-aikoina kaaottiseksi. Maarian kirkko-

silta on niin kaipa, että kahden bussin mahtuminen rinnakkain on senteistä kiinni. Lisäksi risteyskohtien välittömässä yhteydessä oleva junarata hankalointaa entisestään liikenteen toimivuutta.

– Suunnitteilla oleva Halistenväylä parantaisi liikenteen sujuvuutta Koroisten ongelmaristeyskohtissa. Yleissuunnitelma-luonnos on jo olemassa, eli parannuksia tieliikenteeseen on tarkoitus tehdä. Rakennustyöt päästään aloittamaan aikaisintaan parin vuoden kuluttua, mutta tällainen aikataulu on

Teksti ja kuva: Juha Vainio

Markku Tolvanen muistuttaa, että autoilijan tulee päästää jalankulkija ensin suojateilla.

erittäin optimistisesti ajateltua, selvittää Turun kaupungin aluesuunnitteluinsinööri Eero Paavola.

Rahoitu. Hoituu heti.

Etua elämään. OP-Pohjolasta.

TURUN SEUDUN
Osuuspankki

Olipa rahantarpeesi mikä tahansa, Osuuspankista löytyy ratkaisu. Rahoitus onnistuu nopeammin kuin uskotkaan. Katso lisää osoitteesta op.fi/rahaa.

Nordea Pankki Suomi Oy

nordea.fi

LyhennysJoustolla muutat lainasi maksuerää

Kun asuntolainassasi on LyhennysJousto, taloutesi pysyy helpommin tasapainossa. Verkkopankin kautta käyt itse muuttamassa lainasi maksuerää. LyhennysJouston määrä voi yleensä olla korkeintaan 10% lainasi määrästä. Lisätietoja saat konttoristamme tai soittamalla 0200 3000 (pvm/mpm) ma–pe 8–20.

Teemme sen mahdolliseksi

Nordea

Heini Kurri on harrastanut raveja vasta 12 vuotta. Ohjastajan taidot olivat ainakin kohdallaan, kun hän ravasi valmentamansa hevosen Maggie K.A.:n kanssa voittoon Metsämäen harjoitusraveissa.

Oriekdon takana sijaitsevasa Metsämäessä järjestettiin ensimmäiset ravikilpailut 2.3.1978. Suomen neljänneksi suurin, nyt 30-vuotias Metsämäen ravirata eli huippuvuosiin 1980-luvun lopusta 1990-luvun alkuun.

– Yleisöä kävi parhaimmillaan 3 000 henkeä illassa. Nykyään luku on tavallisissa iltaraveissa noin tuhat. Tekniikka ja lainsäädäntö ovat mahdollistaneet pelaamisen radan ulkopuolelta. Raveista riipuen vaihdosta paikan pääl-

lä pelataan 10–30 prosenttia, Metsämäen toimintaa pyörittävän Turun Hippos ry:n toimitusjohtaja **Roger Johansson** kertoo.

Jotta turkulaiset ja lähialueen asukkaat löytäisivät itselleen Metsämäestä jälleen eräänlaisen olohuoneen, satsataan totohallin kunnostukseen 400 000 euroa. Remontin on tarkoitus valmistua vielä tämän vuoden aikana.

– Remontilla vastaamme yleisön nousseihin odotuksiin. Metsämäki päivitetään

siis kertaheitolla 2010-luvulle. Sisäntulosta tehdään olohuonomainen ja suureen halliin on suunniteltu pizzeria, pubi sekä kahvila, Johansson paljastaa.

Tapahtumia raveista koirakisoihin

Vaikka pääasiassa Metsämäen tarjonta keskittyy raviurheiluun, löytyy raviradan ympäristöstä muutakin mielenkiintoista tapahtumaa ympäri vuoden.

– Meillä on noin nelisen-

30-vuotias Metsämäki päivitetään 2010-luvulle

kymmentä ravipäivää vuodessa. Sen lisäksi Metsämäessä järjestetään poniraveja, ratsastuskilpailuja, Greyhound Racing -kilpailuja, koirakoulutusta ja pienimuotoisia messuja, Roger Johansson kertoo.

Johansson on työskennellyt Metsämäessä koko sen olemassaolon ajan. Huippu-hetkiksi hän nimeää kuninkuusravit.

– Ne ovat mittasuhteiltaan suurimpia ravitapahtumia. Pohjoismaiden mestaruusravit ovat myös elämys. PM-ravien aikaan Metsämäkeen matkaavat Ruotsin ja Norjan raviparhaimmisto, Johansson tunnelmoi.

”Ravit parasta paikan päällä”

Marttilalainen **Heini Kurri** käy Metsämäen raviradalla joka päivä. 12 vuotta raveja harrastaneen Kurrin oma hevonen asuu **Ilkka Korpi-Anttilan** tallissa Metsämäessä. Nainen ajaa ja valmentaa myös muiden hevosia. Metsämäen kupeessa omaa talliaan pyörittää viidettätoista vuotta myös **Jarmo Virtanen**, joka

on harrastanut raveja kymmeniä vuosia. Miehellä on toistakymmentä hevosta ja raviradan alue on käytössä päivittäin.

– Jos Metsämäen ravirataa ei olisi, olisin lopettanut raviurheilun jo aikoja sitten, Virtanen toteaa.

Myös Kurri pitää Metsämäkeä hyvänä ja harrastuksensa takia tärkeänä paikkana.

– Metsämäen raviradasta ja ympäristöstä pidetään hyvää huolta, täällä on avarat tilat ja hyvät maastot hevosille, Kurri kertoo.

Virtanen ja Kurri ovat yhtä mieltä siitä, että raviurheilu on menettänyt yleisöä, kun tekniikka on mahdollistanut pelaamisen Internetin kautta, ja raveja näkee televisiosta suorana lähetyksenä. Molemmat

raviharrastajat kaipaavatkin Metsämäkeen lisää väkeä, kuten vanhoina hyvinä ravi-vuosina.

– Kyllä se niin on, että ravit ovat parasta paikan päällä, Virtanen muistuttaa.

Roger Johansson uskoo ihmisten palaavan takaisin Metsämäkeen, kun palvelut päivitetään vastaamaan yleisön tarpeita. Tavoitteena on saada uutta yleisöä ainakin heinäkuussa järjestettävään 30-vuotisjuhlaraveihin sekä kauden päätapahtumaan, syyskuussa pidettäviin PM-raveihin.

– Ravit ovat ennen kaikkea urheilua ja sosiaalinen tapahtuma. Yleisön takaisin saaminen on iso haaste, mutta siihen pitää vaan uskoa, Johansson miettii.

Jarmo Virtasella on usean vuoden kokemus raviharrastuksesta. Mies pitää omaa tallia Metsämäen raviradan kupeessa.

Jätteenpolttolaitoksen ympäristölupaan jatko

Vanhan jätteenpolttolaitoksen ympäristölupa vuodelta 1998 oli katkolla. Laitosta ylläpitävä Turun kaupunki anoi ja sai keväällä 2006 uuden ympäristöluvan toimintansa jatkamiseen Lounais-Suomen ympäristökeskukselta 30.6.2010 asti. Uudessa ympäristöluvassa kuitenkin kiristettiin monia laitoksen käyttöehtoja, sillä EU:n jätteenpolttolalle asettamat normit ovat tulleet käyttöön myös Suomessa ja tekniikka on alalla kehittynyt sitten 1970-luvun, jolloin laitos aloitti toimintansa.

Jätteenpolttolaitoksen uudet ympäristöluvan ehdot olivat sellaiset, että ne olisivat tyydyttäneet lähialueen asukkaita siihen saakka, että Turussa kehitettäisiin uusi keino jätteiden hyötykäyttöön. Turun kaupungin tekniset palvelut valittivat kuitenkin ympäristöluvasta Vaasan hallinto-oikeuteen, koska heidän mielestään ympäristökeskuksen ehdot olivat liian tiukat. Asukkaat valittivat ympäristöluvasta, jotta saisivat oikeuden antaa vastaselityksen kaupungin valitukseen ja näin

olla mukana oikeusprosessissa valvomassa asian käsittelyä.

Vaasan hallinto-oikeus antoi päätöksen asiassa maaliskuussa 2008 ja se piti voimassa lähes kaikki Lounais-Suomen ympäristökeskuksen jätteenpolttolaitokselle määräämät ehdot. Vain erillisen, koneellisen jätteenlajittelulaitoksen rakentamista se ei pitänyt tähän ympäristölupaprosessiin kuuluvana.

Hanna Nurmi

Hanna Nurmi

Turun kaupungin jätteenpolttolaitos on toiminut vuodesta 1975 Oriekdon mäellä ja se sai ensimmäiset kunnolliset savukaasun puhdistuslaitteet vuonna 1995. Tämän jälkeen laitoksen savukaasujen päästöt ovat olleet päästönormien rajoissa muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta.

Jätteenpolttolaitoksessa on vielä paljon tekniikkaa, joka on peräisin 1970-luvulta. Muun muassa kattilat ja arinat ovat alkuperäisiä ja niitä on korjattu ja huollettu aikojen kuluessa. Ne ovat kuitenkin tulossa tiensä päähän, sillä ne eivät kestä enää montaa vuotta käyttöä.

Ehdot kiristyvät:

- Laitoksen tulee säännöllisesti seurata poltettavaksi tuotavan jätteen laatua ja koostumusta.
- Laitokselta lähtevän polttojätteen koostumusta tulee seurata.
- Jätteenpolttolaitoksessa ei saa enää polttaa lajittelematonta sekajätettä.
- Laadunvalvontaan tulee huomattavia kiristyskiä, mm. laadunvalvontasuunnitelma on esitettävä ympäristökeskukselle 30.6.2008 mennessä.
- Savukaasujen sisältämistä pienhiukkasista tulee suorittaa tarkemmat analyysit ja myös ultrapienien hiukkasten määrä on mitattava.
- Jätteenpolttolaitoksen kaikki polttojätteet luokiteltiin ongelmajätteiksi ja ne pitää toimittaa ongelmajätteen käsittelyyn.

Suoraan omakotitalon pihalle

**ASTIASSA
NELJÄ LOKEROA!**

Uutta Suomen Turussa
Lokerot lasille, paperille,
kartongille ja metallille

L & T
huolehtii astiasta
ja tyhjennyksistä
Kysy lisää.

asiakaspalvelu
puh. 010 636 5656
www.lassila-tikanoja.fi

terveydeksi!

Polttolaitos – merkittävä paikallinen pienhiukkasten tuottaja!

Lounais-Suomen ympäristökeskus teki marraskuussa 2006 merkittävän päätöksen evätessään Orikedon mäelle rakennettavaksi aiotun uuden, massiivisen polttolaitoksen ympäristöluvan. Eikä vanhakaan polttolaitos saa toimia kuin enintään vuoteen 2010 saakka, ja senkin on Vaasan hallinto-oikeuden maaliskuussa 2008 antaman päätöksen mukaan ryhdyttävä välittömästi lajittelemaan poltettava jäte.

Asukkaat ovat vastustaneet polttolaitosta asutuksen keskellä, koska tutkimusten mukaan se aiheuttaa merkittäviä terveyshaittoja. Parhaan tieteellisen yhteenvedon haitoista on tehnyt Iso-Britannian ekologisen lääketieteen yhdistys. Yhteenvetoon on otettu mukaan 257 tieteellistä tutkimusta. Tärkeimmät terveyshaitat koskevat juuri savukaasupäästöjä.

Polttolaitosten savukaasuissa on sadoittain mitä moninaisimpia palamistuotteita. Pienhiukkasten laatu riippuu siitä mitä poltetaan ja miten poltetaan. Kun poltetaan sekajätettä, kukaan ei tiedä mitä piipusta tulee ulos. Näin on ollut laita Orikedon polttolaitoksella. Uunissa on ollut monenlaisia ongelmajätteitä, sähkö- ja elektroniikkaromua, metallia, auton osia ja renkaita, PVC-muovia, patjoja, keskuslämmityskattiloita, kylpyammeita ja hetekoita. Turun Tienoo -lehdessä (26.9.2006) todetaan: ”On vaikea keksiä sellaista mitä tuolla ei voisi olla.” Ja kaiken tämän polttamisen on sallittu jatkua aina näihin päiviin saakka!

Vaikka polttokaasut puhdistettaisiin parhaalla tekniikalla, läpi tulevat aina kaikkein pienimmät hiukkaset. Ja juuri nämä ovat terveydelle kaikkein vaarallisimpia. Ne tunkeutuvat syvälle keuhkoihin ja leviävät sieltä elimistöön. Polttolaitosten päästöissä on tutkimusten mukaan tunnistettu yli 200 erilaista orgaanista kemikaalia, joiden joukossa on syöpää aiheuttavia karsinogeneja, hormonien pilkkioja sekä raskasmetalleja ja polyaromaattisia hiiliyhdisteitä, jotka tarttuvat geeneihin ja heikentävät immuunijärjestelmää sekä hermoston toimintaa.

Myös raskaan liikenteen dieselmoottorit tuottavat alueelle merkittävän määrän pienhiukkasia. Dieselmoottoireissa syntyy suodatimet läpäiseviä ultrapieniä hiukkasia, jotka ovat kaikkein parhaita tunkeutumaan elimistöön. Pienhiukkaset aktivoivat elimistön tulehdusreaktioita ja lisäävät jo muutamien tuntien kuluttua sydänkohtausriskiä merkittävästi. Monet myöhäishaitat verenkierto- ja hengityselimistössä ilmenevät terveyshaitat liittyvät pienhiukkasten elimistössä aiheuttamaan krooniseen tulehdusreaktioon. Pienhiukkasten terveysvaikutuksilla ei ole kynnysarvoa. Siksi pienikin pienhiukkasten määrän lisääntyminen johtaa terveyshaittojen lisääntymiseen.

Polttolaitos on paikallisesti erittäin merkittävä pienhiukkasten tuottaja. Siksi polttolaitosta ei missään olosuhteissa tule sijoittaa tiheästi asutulle alueelle kuten Orikedon mäelle.

Pentti Huovinen

Kirjoittaja on Räntämäessä asuva lääkäri ja professori.

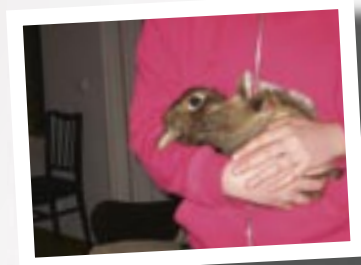
NAAPURUSTON NAPPULAT

Lemmikkielämää

Junioritoimittajat esittivät kolme kysymystä alueen nuorille heidän lemmikeistään.

1. Miten lemmikkiäsi hoidetaan?
2. Miten sen kanssa voi seurustella?
3. Onko se kiltti?

Teksti ja kuvat:
Matti Nurmi 11 v.,
Miikka Surakka 11 v. ja
Kaarlo Forsman 10 v.

Ida Myllyoja 11 v. ja
kääpiökani Hermann 4 v.
Räntämäki

1. Sille lisätään ruokaa, vaihdetaan vesi ja pidetään häkki puhtaana. Hermannia pidetään myös vapaana ja kesällä ulkona.
2. Sen kanssa voi jutella ja leikkiä ja se hyppii esteiden yli. Sitä voi pitää sylissä ja silitellä.
3. On kiltti. Se murisee joskus.

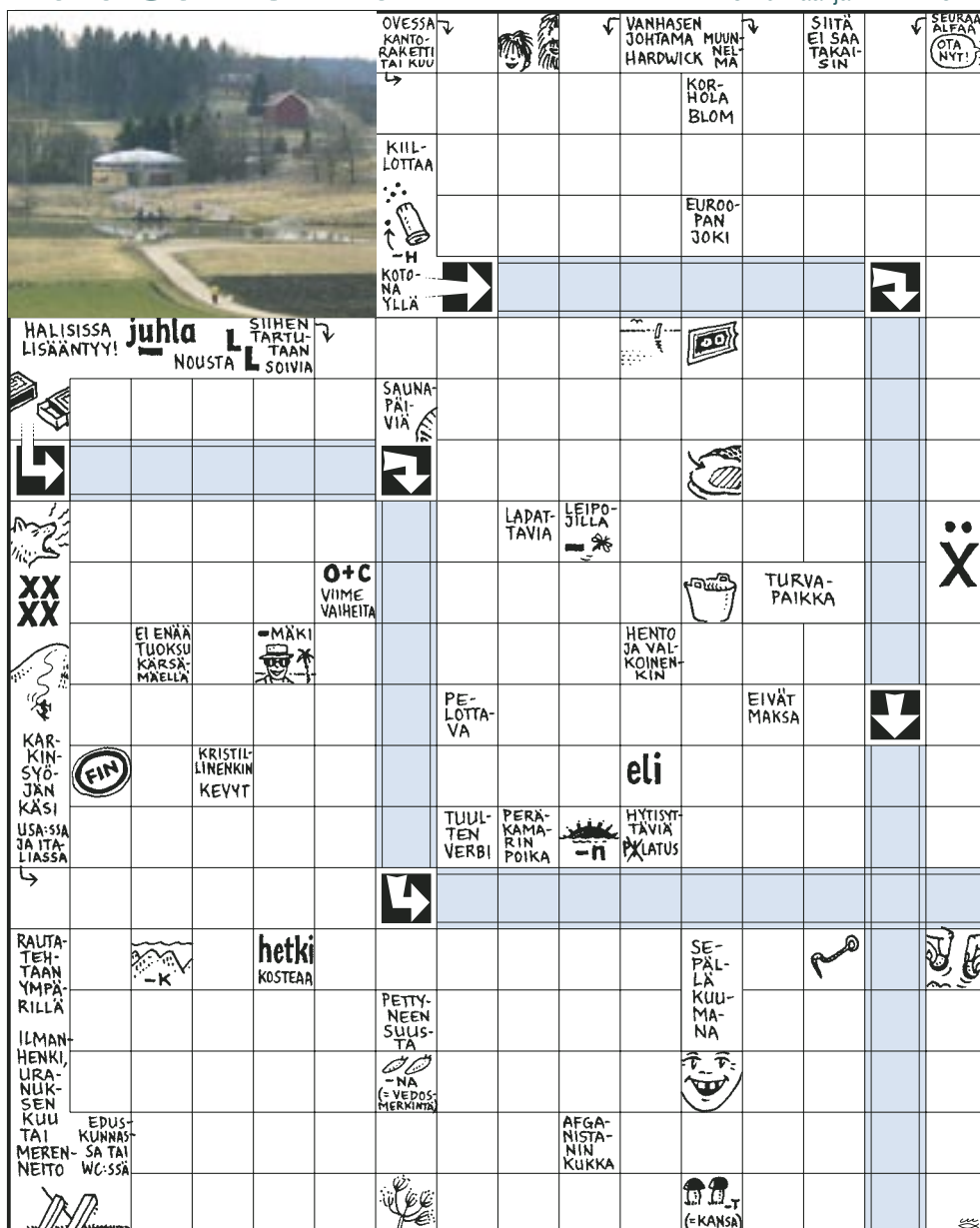

Veikka Lehtelä 8 v. ja
kissa Viiru 3 v. Koroinen

1. Sitä ruokitaan ja silitetään ja pajataan. Ja muita peruslemmikin tarpeita.
2. Se puhuu ”kissankieltä”.
3. On se ihan kiltti. Matokuurilääkkeitä ottaa hankalasti.

KoroiSet-ristikko

Ristikon laatija: Erkki Kiiski

Ristikon oikea ratkaisu löytyy 1.6.2008 alkaen osoitteesta www.koroinen.fi

Kuokkamaa

Peltoa, jonka läpi kulkee Paa-vinkatu, sanottiin kuokkamaaksi. Siellä Nuntiuksenkujan laitamilla raivattiin, muistini mukaan, viimeinen peltotilkku Halisissa.

Isäni oli sopinut silloisen Frantsin tilan isännän kanssa, että hän korjaa raivaukselta kannot polttopuiksi. Saipahan ilmaista puuta, kun hevonenkin luvattiin talosta kantojen kotiin kuljettamiseksi. Hevosta talosta lainattiin joskus pienempiinkin hommiin.

Vanhimmalla veljelläni oli kesäloma. Hän lähti päiväksi kantotyömaalle helpottaakseen isän iltaita urakkaa. Olin kuusivuotias ja tunsin paikan. Äiti keitti kahvit ja laittoi minut viemään ne veljelleni kanto-työmaalle. Niin kuljin kahvipullo ja voileivät kassissa tuon vajaan kilometrin matkan.

Veli siellä heilui suuren kuokan kanssa pienempiä juuri irrotellen. Välillä tarvittiin kirvestä. Kannot halkaistiin rautakiilalla ja lekalla. Aikalailla hikistä hommaa kesäkuumalla.

Kun kahvit oli juotu, veljeni sanoin nähneensä variksenpoikia, jotka eivät olleet vielä ihan lehtokykyisiä. Koitetaanko saada kiinni? Niinpä hän onnistui saamaan yhden. Päätimme kokeilla pienessä lammessa, osaisiko mokoma uida. Ei se ainakaan hukkunut, mutta uimataidosta en tullut vakuuttuneeksi.

Kannoista tuli suuri kasa pihallemme, ainakin kuusivuotiaan silmin. Olen vain miettinyt, jos olisi ollut mahdollista saada talteen se lämpöenergia, minkä kantojen irrottaminen ja kerääminen sekä pokasahalla ja kirveellä pilkkominen aiheutti, olisi sillä lämpöenergialla yhden pienen torpan talvella lämpimänä pitänyt.

Vaivalla ei ollut hintaa, koskapa sai ilmaisia puita.

Aulis Katajamäki

Aulis Katajamäki on syntyperäinen Halislainen ja asunut täällä 70 vuotta. Nykyään hän asuu Uittamalla.

PARTURI KAMPAAMO

Punatukka

Avoinna:
ma-ti-to-pe
ke
la

Halisten liikekeskus
Gregorius IX:n tie 8
20540 Turku
Puh. 02-2370 656

kukkakauppa NUMMEN NARSISSI KY

Vanha Hämeentie 29
Turku
Puh. 237 2005

AVOINNA:
Ark. 9.00–18.00
La–Su 9.00–14.00

Tervetuloa katsastukseen

Palvelemme joustavasti ja monipuolisesti kaikissa ajoneuvojen katsastus-, rekisteröinti- ja vakuutusasioissa.

Katsastus

Oriketo
Vanha tampereentie 205
ma 8 - 18
ti - pe 8 - 17
la 9 - 13
p. 075 323 2540

Teknoteam Oy

Aurajoen varrelta IT-YRITTÄJÄKSI SERBIAAN

Haliskylässä asuva vaihto-opiskelija Slavica Lazarevic kattaa vieraspöydän kotoisasti.

Keitin laitetaan oitis porisemaan, kun tulla astuu peremmälle.

– Serbialaiset juovat yhtä paljon kahvia kuin suomalaiset, Lazarevic paljastaa.

27-vuotias balkanilainen opiskelee it-yrityksen kansainvälistä johtamista Turun kauppakorkeakoulussa.

Turussa hän tosin viipyy vain neljä kuukautta, sillä Erasmus Mundus -maisteriohjelman kuuluu lukukausi useammassa maassa.

Suomi on tietotekniikan edelläkävijänä vetänyt häntä puoleensa.

– Halusin nähdä tietoyhteiskunnan, josta ohjelmistotalaa opiskelleena olen kuullut paljon, Slavica sanoo.

Hän on tämän hetkiseen kotikaupunkiinsa tyytyväinen. Muun muassa kevyen liikenteen asema saa kehuja.

– Asuinpaikkani Belgrad ei ole pyörästävällinen kaupunki. Turussa kuljen pyörällä säällä kuin säällä, Slavica iloitsee.

Turkuun helppo sopeutua

Lazarevic pitää turkulaisia mukavina eikä ole törmännyt rasismiin.

– Ja kaikki puhuvat englantia! Bussikuskat, kaupan kasat, jopa vanhukset, hän hämmästelee.

Opiskelija-asunto on lähes samaa hintaluokkaa kuin esimerkiksi Ranskassa, jossa hän opiskeli ennen Suomeen tuloa.

– Kämpä on huomattavasti siistimpi kuin Pariisissa. Talossamme on myös sauna, joka on varattu keskiviikkoisin ja lauantaisin naisille. Olen tullut riippuvaiseksi saunasta, Lazarevic nauraa.

Aikaa vietetään oman asumiskohteen vaihto-opiskelijoiden kesken yhteistiloissa tv:tä katsellen ja biljardia pelaten.

– Meille on muodostunut

Slavica Lazarevic nauttii pyörästävässä Turussa fillaroinnista vaikka lumen keskellä. Aurajoki kuuluu hänen suosikkinäkökymiinsä.

Haliskylään 13 eri maasta olevan opiskelijan yhteisö, ”perhe”, jonka kesken järjestämme tekemistä, Lazarevic kertoo.

Lisää palveluja hän ei Halisiin kaipaa, sillä keskusta on vain polkaisun päässä ja lähikauppa jo löytyykin. Edes suomalainen, maailmalla parjattu ruoka ei hirvitä.

– Serbiassa syömme aika samanlaista ruokaa kuin te. Nautimme yhtä lailla muun

muassa puolukkasurvosta lihahakastikkeen kera, Slavica sanoo.

Laajempaa näkemystä Suomesta

Slavica haluaisi nähdä Suomen kesän ja hakee täältä työharjoittelupaikkaa.

Suosikkiyritystä kysyttäessä vastaus on tietenkin Nokia, jonne hän onkin jo lähettänyt hakemuksen.

– Pienemmissä firmoissa kieli muodostuisi ongelmaksi, Lazarevic lisää.

Vaikka Slavica onkin ihasnutunut Suomeen ja Turkuun, niin tänne hän ei silti aio lopullisesti jäädä.

– Koti on aina koti. Minulla on Serbiassa ystävät ja perhe, hän sanoo.

Lazarevic uskoo EU-jäsenyyttä hakevan Serbian vakaampaan tulevaisuuteen ja aikoo kantaa oman kortensa kekoon.

– Olen saanut vaihto-oppi-lasajalta business-perspektiiviä teknisen taustani tueksi. Kun palaan kotimaahani, alan pyörittää omaa ohjelmistoyritystä ja muodostan ei-poliittiset siteet maani johtoon, Lazarevic suunnittelee.

Teksti ja kuvat:
Eira Talka

Kahvi yhdistää suomalaisia ja serbejä. Slavica aikoo viedä suomalaista it-osaamista tuliaisiksi kotimaahansa.

Slavican suosikit Turussa:

1.Turun linna

– Ranskan rannikkoseudulla ja Pariisissa vierailin useissa linnoissa. Niihin verrattuna erilainen ja mukava kokemus.

2.Tuomiokirkko

– Ainutlaatuinen.

3.Aurajoki

– Aurajoen varrella polkeminen auringon laskiessa on ihanaa. Halistenselän takana oleva alue on myös kaunista.

4.Kupittaanpuisto

– Olen koko talven ajan käynyt siellä luistelemassa.

5.Caribian kylpylä

– Päivän hauskanpito maksaa opiskelijalle vain kahdeksan euroa (maanantaista torstaihin).

Faktaa vaihto-opiskelijoista

- Turun Ylioppilaskyläsäätiöllä on Koroisetin levikki-alueella neljä asumiskohdetta: Pilvilinna, Kuunsilta ja Kotivalo Röntämaässä sekä Haliskylä Halisissa.
- Pilvilinnassa asuu 25, Kuunsillassa 52 ja Haliskylässä 51 ulkomaista opiskelijaa. Kotivalossa ei lainkaan.
- Noin kuudesosa Turun Ylioppilaskyläsäätiön yli 6000 asukkaasta on ulkomaisia vaihto- ja tutkinto-opiskelijoita

Lähde: Turun Ylioppilaskyläsäätiö

Elämäsi kokoisia koteja

Mikäli asuisit ahtaasti, kun voit hankkia kodin, jossa on kasvun- ja elämänsä? Tule sovittamaan ja tee löytöjä.

vaso
Varsinais-Suomen Asumisoikeus Oy

Rauhankatu 4, Turku - puh. 2747 000 - www.vaso.fi

Helpoin tapa

Katsasta autosi ilman ajanvarausta!

Meiltä myös autojen rekisteröinnit ja vakuutukset jonottamatta yhdellä käynnillä.

Palvelemme
ma-pe 9-17

Tervetuloa vaivattomaan katsastukseen!

Nummen KATSASTUS

Hämeentie 35, 20540 Turku

Puhelin 075 323 2520

www.nummenkatsastus.fi

näkökulma

Rikkooko Halistenväylä kulttuurimaiseman?

Ensimmäisessä Koroiset-lehdessä kerrottiin Halistenväylän suunnittelun tilanne. Artikkelissa ja karttapiirroksessa kuvattiin ensimmäisen kerran alueen asukkaille, mistä on kyse.

Maunu Tavastinkadun asukkaat ovat valittaneet vilkkaasta liikenteestä ja tuoneet esille vaatimuksen liikenteen siirtämisestä muualle. Vaatimus on ymmärrettävä, mutta asialla on muitakin näkökohtia.

Aurajokilaakso vanhoine peltomaisemineen on erittäin arvokasta kulttuurimaisemaa.

Peltomaisemaa Koroisten niemelle rajaa toiselta puolen keskiaikainen Maarian kirkko ja toiselta puolen avautuva jokiuoma taustanaan Kaarinan kirkko sekä idässä vuosisatainen kylämaisema.

Hämmästyttää suuresti kaupungin suunnittelijoiden logiikka, kun Turun kansallisen kaupunkipuiston perustamishankkeesta on jätetty pois juuri tämä kulttuurimaisema. Mitä sille maisemalle aiotaan tehdä, Halistenväyläkö?

Eikö tämä maisema ole varjelemisen arvoisen? Siihen maisemaan sopii huonosti monikaistainen ”moottoritie” – väylä korkeine äänivalleineen ja loistavine valopylväineen. Onko tehty laskelmia, millainen liikennetiheys näillä kaduilla on? Entä millainen raskas liikenne? Voiko liikennettä ohjata enemmän Helsingintie-Hämeentie-Polttolaitoksenkatu yhteyksille? Näitä selvityksiä haluaisimme vielä kuulla.

Kaikkein pahiten väylän rakentaminen rikkoo kulttuurimaisemaa, jos se aloitetaan heti Halistensillan päästä kohti Koroisten sähkösemaa. Väylä tulee viedä suoraan Koroistenkaarelta sähkölinjan alla kohti rautatien tasoliittymää. On myös harkittava väylän viemistä syvälle maahan penkereet maisemoituina. Näin saataisiin myös melusaaste minimoitua. Vanhan Tampereentien tasoylikäytävän poistamisesta olemme kaikki yhtä mieltä.

Suunnitteilla oleva väylä vaatii vielä paljon maisemallisten näkökohtien pohdintaa ja uusien ratkaisujen selvittelyä, ennen kuin kattepillarit alkavat kauhoa nykyisestä viljapellosta ”väylää”.

Pirjo Ranti
alueen asukas

KEVÄÄN UUTUudet SAAPUNEET!

PARHAAT MERKIT, PARAS VALIKOIMA SEKÄ PARAS KOEAJOPAIKKA!

● **TUNTURI** ● **HELKAMA**
● **Crescent** ● **RENT**

NUMMEN & PYÖRÄ

Hämeentie 44

Turku puh. 020 768 9200 www.nummenpyora.fi

Keskusteluilta Halisten monitoimihallista

Asukkailla mahdollisuus vaikuttaa

Halisten esikoululaisten ja koululaisten vanhempainryhmässä heräsi keskustelua mahdollisuudesta saada koulun yhteyteen monitoimitila. Koululaiset tarvitsevat ennen kaikkea voimistelu- ja juhlasalia. Halisten ala-asteen lapsia kuljetetaan bussilla joka viikko Nummenpakan kouluun liikuntatunneille, koska Halisten koulussa ei ole liikuntasalia. Pelkästään tämä kustantaa 150 € viikossa. Tätä on tehty jo kymmenen vuotta.

3 500 asukkaan Halisissa lasten ja nuorten osuus on korkea. Halisissa ei ole nuoriso-

tilaa, eikä mitään muutakaan järjestöjen kokoontumispaikkaa. Halisten nappulaliigan lapsia kuljetetaan koko talvi henkilöautoilla Pääskyvuoren kouluun harjoituksiin, koska Nummenpakan koulun salivuorot ovat täynnä. Halisiin tarvitaan kipeästi monitoimihallia, jossa voisi liikkua ja kokoontua.

Monitoimihallin saamiseksi Halisiin on kaupunginjohtoon vedottu jo kymmenen vuotta. Tarvekartoituskin on tehty. Vuonna 2003 kerättiin asian vauhdittamiseksi 1 118 nimen adressi, joka toimitettiin sil-

loiselle kaupunginjohtajalle Armas Lahoniitylle. Mitään ei kuitenkaan ole tapahtunut. Halisten alueen järjestöt järjestävät yhdessä keskustelutilaisuuden Halisten koululla toukokuussa, johon kutsutaan paikalle virkamiehiä eri kaupungin hallintokunnista ja lautakuntien edustajia kuulemaan halislaisten mielipiteitä halliasiansa. Asukkailla on nyt mahdollisuus todella vaikuttaa asiaan.

Ann-Christine Antell

**Hallikeskusteluilta
torstaina 15.5.
klo 18.00 Halisten
koululla.**

Ann-Christine Antell

Halislaiset Selene Jokisaari ja Liisa Ollikainen sekä Niina Ollikainen Hannuniitusta (kuvas-
vasemmalla) ovat Halisten monitoimihallin kannalla. - Lähiliikuntamahdollisuus on kaikille
hyväksi, erityisesti lasten liikkumiselle, jolloin ei olla riippuvaisia vanhempien kuljettamisesta.
Lisäksi lähiliikuminen estää syrjäytymistä.

Turun kaupungin viljelypalstat vuokrattavissa

Haluaisitko viljellä vihanneksia, juureksia, yrttejä, kukkia tai muita yksivuotisia kasveja?

Turun kaupungilla on vuokrattavana viljelypalstoja eri puolilla kaupunkia. Palstat muokataan keväisin ja syksyllä ne kynetään, joten niillä voi viljellä ainoastaan yksivuotisia kasveja. Koroisten lähialueilla palstoja voi vuokrata Halisista, Kärsämäestä ja Yo-kylästä. Palstan koko on noin 10 m x 10 m = aari = 100 m². Palstan vuokrahinta on 14 €/kasvukausi. Vapaita palstoja voi kysellä 14.4. alkaen Turun 4H-yhdistyksen kautta. Puh. (02) 235 5586 tai 050-522 0651.

Palstat on merkitty oheiseen karttaan punaisella värillä.

Turun kaupungin Kinteistölaitos

Yrityksen etu ja ihmisten turva

Otsikossa mainitut asiat voivat monesti olla pahasti törmäyskurssilla. Tarkasteltaessa talouden kapeasta näkökulmasta yhteiskunnassa tehtäviä erilaisia toimenpiteitä saadaan ne usein toimijayrityksen kannalta näyttämään varsin hyviltä. Tarkastelukulmaa laajennettaessa on mahdollista, että edulliseksi kuvattu toiminta muuttuu ihmisiin välillisesti kohdistuvien seurausvaikutusten johdosta vähintäänkin arveluttavaksi tai peräti vahingolliseksi.

Orikedon jätteidenpolttolaitoksen sijainti ja toiminnan jatkaminen sekä laajentaminen jopa kolminkertaiseksi nykyisellä paikallaan näyttää Turun Seudun Maakaasu ja Energiateollisuus Oy:n johdon mielestä olevan taloudellisesti paras ratkaisu jätteiden hävittämiseksi. Polttolaitoksen lähiympäristön asukkaat taas pitävät laitoksen nykyisiäkin päästöjä ympäristöuhkana ja sairauksien aiheuttajana.

Vastakkain ovat toimivan yhtiön etu ja alueen ihmisten turvallisuus.

On tärkeää, että tällaisessa tilanteessa asukkaiden turvana on ympäristö- sekä oikeusvalvonta, jotka viranomaisvastuulla selvittävät, täyttääkö nykyinenkin laitos toimintaa säätelevän lainsäädännön vaatimukset. Käydyn valituskierroksen jälkeen tiedämme nyt, että Lounais-Suomen ympäristökeskuksen asettamat lakeihin perustuvat tiukat lupaehdot pitivät myös Vaasan hallinto-oikeuden käsittelyssä.

Tästä sietää jo nyt onnitella Orikedon alueen asukkaita. Toivottava myös on, että asukkaiden ja kaupungin päättäjien yhteistyöllä uudelle laitokselle löydetään nopeasti sellainen toimintapaikka ja -tavat, jotka turvaavat ihmisille nykyistä terveellisemmän ja turvallisemman elinympäristön.

Ratahallintokeskuksen vuoden 2005 tilaston mukaan Toijala-Turku-rataosuudella kuljetettiin vaarallisia aineita

yhteensä 694 tuhatta tonnia. Siitä suurimman osan muodostavat nesteytetty ammoniakki, nestekaasu (propaani), monenlaiset öljytuotteet ja hapot. Ne kaikki viedään junalla Turun keskusta-alueen läpi.

Yhteiskunnalle tärkeiden toimintojen vuoksi nämä kuljetukset ovat sinänsä välttämättömiä. Niistä aiheutuu kuitenkin erityisesti Turun aseman lähellä oleville ja myös radan tiheästi asuttujen lähialueiden asukkailla vaaraa joutua jopa suuronnettomuuden uhreiksi. Jälleen ovat vastakkain kuljetuksista ansaitsevan yhtiön etu ja ihmisten turvallisuus.

Tein syyskuussa 2005 valtuustoaloitteen riskianalyysin sekä väestön suojelu- ja evakuointisuunnitelman tekemisestä ratapihan mahdollisen suuronnettomuuden varalta. Pelastustoimen ilmoituksen mukaan analyysi on nyt tehty ja suunnitelmat onnettomuuden varalta ovat kunnossa.

Dmitri Ovchinnikov

Pentti Kosonen

on jo kolmekymmentä vuotta vaikuttanut Turun kaupungin asioihin eri lautakunnista, kaupunginvaltuustosta ja neljätoista vuotta kaupunginhallituksesta käsin.

Työuransa Kosonen on tehnyt epä-organisen ja analyyttisen kemian parissa – lopulta professorina ja yliopiston vararehtorina. Tieteellinen työ on avannut myös ikkunoita valtakunnalliseen tiedepolitiikkaan: Kosonen on toiminut Valtion tiede- ja teknologianeuvoston jäsenenä, Korkeakouluneuvoston jäsenenä sekä sen luonnontieteen jaoston puheenjohtajana.

Kosonen sai lentäjäkoulutuksen ilmavoimissa ja siitä lähtien lentäminen on ollut rakas harrastus. Turun Seudun Lentäjien perinnelaivuetta hän on johtanut jo kaksikymmentä vuotta.

Koti lähellä Halisten koskea on innoittanut Kososen aktiiviseksi mm. Orikedon jätteenpolttolaitoksen ja Topinojan jätekeskuksen asioissa. Hän kannustaa myös asukkaita seuraamaan aktiivisesti, mitä kaupungissa tapahtuu ja erityisen tärkeänä hän pitää kaavoitukseen vaikuttamista.

Rantämäen Prismen kohdalla on Toijalan radan ja vanhan Tampereentien tasoristeys, jossa vaarallisten aineiden kuljetus onnettomuus on aina mahdollinen. Tähänkin kohteeseen

tulee tehdä riskianalyysi sekä lähiympäristön asukkaiden suojelusuunnitelma. Parasta tietysti olisi muuttaa tasoristeys nopeasti eritasoristeykseksi. Se vaatii VR:ltä talo-

udellisia panostuksia, mutta parantaisi lähialueen ihmisten turvaa merkittävästi.

Pentti Kosonen
kaupunginvaltuutettu

Iloiset Hamaron markkinat

**tiistaina 3.6.2008 klo 18 alkaen
Räimän kentällä Räntämäessä**

Markkinaisäntänä **Jorma Lehtelä**
laulaa ja viihdyttää yleisöä

- ARPAJAISET
- KANTTIINISTA kahvia, mehua ja pullaa
- GRILLISTÄ makkaraa
- KESÄKUKKIA
- KIRPPUTORI – maksuton myyntipaikka

Lapsille ponijaelua, pomppulinna, possujuna
ja muuta mukavaa

Mukana myös liikuntaviraston sporttivaunu,
paloauto, jäteautosittely...

Tervetuloa kaikki mukaan!

Halisten omakotiyhdistys ry:n kevätkokous tiistaina 6.5. klo 18.00 Myllärintalolla

- Halistenjatkeen tielinjaus
- sääntömääräiset asiat
- hallituksen täydentäminen

ERIKOISTU MEDIKASVATUKSEEN!

Mediakasvatuksen ammatilliset erikoistumisopinnot, 30 op

Mediakasvatus on ihmisten ohjaamista aktiiviseen mediatoimintaan ja kriittiseen kuluttamiseen. Media-kasvatuksen ammatilliset erikoistumisopinnot kehittävätkä mediakulttuurin tuntemusta ja lisäävät käytännön valmiuksia hyödyntää mediasisältöjä ja -välineitä sekä tieto- ja viestintätekniikkaa omassa työssään.

Kehitä sinäkin itsestäsi mediakasvatuksen asiantuntija ja ilmoittaudu Diakin Turun toimipaikan järjestämiin Mediakasvatuksen ammatillisiin erikoistumisopintoihin!

Hakuaika

14.4.–2.5.2008 (koulutus alkaa syksyllä 2008)

Kohderyhmä

Työelämässä mukana olevat, soveltuvan korkeakoulututkinnon suorittaneet, kuten opettajat, medianomit, nuoriso-työnohjaajat sekä sosiaali- ja kasvatusaloilla työskentelevät

Suoritustapa

Opinnot on tarkoitettu suoritettavaksi työn ohessa, ja opiskelu tapahtuu pääosin verkko-oppimisympäristössä.

Aloituspaiikat

24

Opiskelijavalinta

Kelpoisuusehdot täyttävät hakijat valitaan koulutukseen ilmoittautumisjärjestyksessä.

Opiskelijamaksu

168 € + mahdolliset materiaalikulut. Matkakulut opiskelijat maksavat itse.

HAKEMINEN

Tulosta hakulomake sivulta www.turku.diak.fi/ erikoistumisopinnot ja toimita se liitteineen **2.5.2008 klo 16.15 mennessä** osoitteeseen: Diak Turku, opintotoimisto, Lustokatu 7, 20380 Turku.

Lisätietoja

Mediakasvatuksen lehtori Juha Sopanen
puh. 0400 174 087, juha.sopanen@diak.fi
Diakonia-ammattikorkeakoulu, Turun toimipaikka,
Lustokatu 7, 20380 Turku, www.turku.diak.fi

”Aika virtaa” Nummen kirjastossa

Nummen kirjastossa on julkistettu kuvataiteilija **Päivi Tannerin** seinämaalausarja ”Aika virtaa”. Teos koostuu seitsemästä eri osasta, joissa kuvataan nykypäivää, historiallista ja esihistoriallista aikaa alueella. Mukaan on päässyt mm. Koroisten piispa ja Halisten Virnamäen nainen rautakaudelta. Tämä upea teossarja on asiakkaiden ihailtavana Nummen kirjastossa pysyvästi.

*Kenestä vuoden 2008
HaliSakka ja HaliSukko?*

HaliSilta

**torstaina 22.5. klo 18 – 20
Halisten koulun pihalla ja Frantsin kentällä**

- Musiikkia, labyrinttimaalausta, kirpputori, rentuka- ja kasvinvaihdtori, puffetti, myynti – karkkia, jäätelöä, muurinpohjalettuja, leivonnaisia ym.
- Liedon Osuuspankki: Koivunlehti-kilpailu ja Poppi papukaija
- Kilpailuja ja arvontaa
- Pääjärjestäjät: Halinen-Räntämäki ry, Halisten omakotiyhdistys, Itä-Maarian alueneuvosto, SPR ja Mannerheimin lastensuojeluliitto

Tervetuloa!

KOULUTUS KANTAA!

Perusopetus ja kymppiluokat

Suorita perusopetus loppuun! Korota numeroita kymppiluokalla! Erityinen kielitukikymppi pienryhmässä sinulle, jolle kielten oppiminen on vaikeaa. Opetus 18.8.2008–29.5.2009. Kysy peruutuspaiikkoja!

Kielten ja viestinnän linja

Tehopaketti kieliä ja viestintää ennen korkeakouluopintoja! Avoimen yliopiston opintoja: englantia, ruotsia, saksaa ja espanjaa. Kulttuurien välistä kommunikaatiota sekä viestintää. Koulutus 25.8.2008–29.4.2009. Haku 31.7. mennessä.

Psykologian ja kasvatustieteen linja

Aiotko kasvatus- ja sosiaalialalle? Suorita psykologian ja kasvatustieteen yliopistolliset perusopinnot ja alalle orientoivia aineita. Koulutus 25.8.2008–29.4.2009. Haku 31.7. mennessä.

Viittomakielen ja visuaalisen kommunikoinnin linja

Tähtäätkö viittomakielen ohjaajaksi tai -tulkiksi, logopedi- tai puheterapeuttikoulutukseen? Tiivis tehokurssi 25.8.–19.12.2008 sinulle, joka tarvitset työssäsi tai lähipiirissäsi viittomakieltä tai puhetta tukevia viittomia! Haku 31.7. mennessä.

Oikeustieteen linja – uutuus!

Varmista pääsy oikeustieteelliseen! Suorita perusopintoja etukäteen ja valmentaudu pääsykokeisiin. Yhdessä talvessa pääset vielä syvemmälle: opit oikeustieteellistä ajattelua ja ongelmanratkaisua. Opinnot 25.8.2008–29.4.2009. Haku 31.7. mennessä.

Yleisen teologian linja – uutuus!

Suorita yleisen teologian perusopinnot, hanki kansainvälistä näkemystä ja valmistaudu teologisen pääsykokeisiin. Tee tutkimusmatka ihmisen uskonnolliseen ajatteluun 25.8.2008–29.4.2009! Haku 31.7. mennessä.

Suomen kieltä maahanmuuttajille

Opi suomea tehokkaasti! Saat tietoa suomalaisesta kulttuurista ja yhteiskunnasta. Autamme suunnittelemaan tulevaisuutta Suomessa. Opiskelu-aika on 18.8.–19.12.2008 ja 7.1.–29.5.2009. Haku 30.5. mennessä.

Suomen kielen kesäkurssi 26.–11.7.2008. Haku 19.5.2008 mennessä.

Avoim alkeiskurssi järjestetään iltaopetuksena syksyllä 2008. Haku elokuussa.

Koulunkäyntiavustajan ammattitutkinto

Ihmisläheiseen ja monipuoliseen ammattiin kasvatus-, opetus- ja sosiaalialoille! Suorita lukuvuodessa näyttötutkintoon valmistava koulutus. Koulutus 18.8.2008–29.5.2009. Haku 15.5. mennessä.

Lapsi- ja perhetyön perustutkinto, aikuiskoulutus

Pätevöidy kahdessa vuodessa lastenohjaajaksi, päiväkodin työntekijäksi, iltapäivätoiminnan ohjaajaksi, perhepäivähoitajaksi. Näyttötutkintoon valmistava koulutus aikuisille. Koulutus 18.8.2008–28.5.2010. Haku 15.5. mennessä.

Koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjaajan ammattitutkinto

Tule tukemaan lapsen kasvua – suorita koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjaajan kelpoisuus työn ohessa 1.10.2008 – 10.10.2009. Jatkuva haku.

Lisätietoja ja hakulomakkeita www.tk-opisto.fi ja Leena Kvist puh. (02) 412 3089.

Turun kristillinen opisto • Lustokatu 7, 20380 Turku
puh. (02) 412 3500 • info.tko@tk-opisto.fi • www.tk-opisto.fi

Päivi Tanner, Koroisten piispa ja viljaa uhraava nainen

Maarian nuorten kesätoiminta

Nuorten kesäkokoonnutumiset:
Kesäsanzit 11.6, 17.6, 18.6 ja 25.6
Ohjelma ja aikataulu tarkemmin www.maariannuoret.net

Nuorten melontaretki 15.–16.6.
Ilm. ja tarkemmat tiedot Kari Sinkkonen 040 341 7153
Järj. Maarian seurakunnan nuorisotyö

MAARIAN SEURAKUNTA

Maarian kirkko

**sunnuntaisin
to 1.5. klo 10**

Jumalanpalvelus
Helatorstain messu, K. Rinne,
Arto Kaarma, Heikki Raino
Seurakuntien yhteinen juhannusjuhla Maarian pappilassa.
Iltarukous Maarian kirkossa klo 18, jonka jälkeen lipunnosto Pappilassa ja juhannusjuhla.
Järjestäjinä Mikaelin ja Maarian seurakunnat.
Kesäillan hartaus Koroisten ristillä

pe 20.6. klo 18

ke 2.7. klo 18

Pappilan pihapiiri

tiistaisin klo 10

Juttutupa irtisanotuille (joka viikko, päättyy vk 20) – ti 13 Päiväpiiri (joka toinen viikko, päättyy vk 19)
Pappilassa seniorieläkeläiset (keväthuhla to 8.5 klo 13 Taskulan srk-kodilla)
Nuoret eläkeläiset pappilassa juttukahveilla, klo 13 tutustumista Pappilan elämään, Haavion runoihin ym. Tervetuloa kaikki!
Kevein askelin kesään -lauluilta

tiistaisin klo 13

ti 13.5 klo 12.30

to 5.6. klo 18

Halisten srk-koti

ma 21.4. klo 18

**su 11.5 klo 12–14
ti klo 9–10 ja to 9–11**

Avoim Raamattu- ja rukousryhmä (joka toinen viikko, päättyy vk 21)
Sunnuntailounaat eurolla
puh (02) 261 7476 diakonin ajanvarausvastaanotot 27.5. asti

ti ja to klo 9–11

kesä, heinä ja elokuussa diakoniatyöpäivystys **Raunistulan seurakuntakodilla** puh. (02) 261 7451 tai (02) 2617452

4–9 vuotiaille lapsille kesäkerhot

3.–19.6

Maarian pappilan tallissa (Sorolaisenkatu 4) klo 9–12 alle kouluikäisille, hinta 26e/lapsi/3h ja klo 9–15 kouluikäisille hinta 62e/lapsi/6h (sis.lounaan)
Halisten seurakuntakodilla (Gregorius IX:n tie 8) klo 9–12 alle kouluikäisille, hinta 34e/lapsi/3h ja klo 9–15 kouluikäisille hinta 77e/lapsi/6h (sis.lounaan)

3.–27.6

Ilmoittautuminen kesäkerhoihin puh. (02) 261 7217, (02) 261 7297 tai (02) 261 7620

Diakonialeirit

- Perheleiri 7.–11.7
- Maahanmuuttajille ja suomalaisille yhteinen leiri 28.–31.7
- Leiri päihdekuntoutujille 18.–22.8
- Isovanhemmille ja lapsenlapsille leiri 22.–24.8
- Eläkeläisten leiri 1.–4.9

Hakeminen leireille kuukautta ennen leirin alkua
puh. (02) 261 7476